

Šiame numery

Poezijos pavasaris Chicagoje.
Pavasario tema mūsų poetų
eilėraščių.

Nesibaidykim mikrofonų.
Dr. G. Valančiaus dialogas
su taip ir kitaip galvojančiais.
Išpūdžiai ir pastabos po
baltiškųjų studijų konferencijos.
Jono Aisčio žodžio muzika
New Havene.

Kertinė paraštė

Nesibaidykim mikrofonų

Be abejo, gyvename mikrofonu, garsiakalbių ir visokių elektroninių įtaisų laikmetį. Elektronika yra naudinga, tol, kol ją naudojamosi protingai ir moraliai. Juk niekas nepritars begėdiškam išdaigautojui, slaptaip pakūšiam rekordavimo aparatą po stalu, kad būtų jam žintos draugiškos vaišės su visais anekdotais ir ponių kikenimais.

Šiandien kultūrinėje veikloje garsiakalbiai ir mikrofonai tapo būtinybe. Kalbėtojai ar dainininkai be mikrofono nedrįsta net išsijoti. O išpaikę klausytojai be garsiakalbio tiesiog tingi klausytis. Mikrofonus matome ir mūsų renginių salėse gražiai pastatytus prie kalbėtojo pulsto. Palubėje, žiūrėk, įmontuoti keli garsiakalbiai. Kur nors prie scenos padėta garsų stiprinimo aparatūra. Ant grindų vingiuoja reikšmingi laidai. Žodžiu, ir mes, taip sakant, žengiamo į priekį su visa elektronika.

Tik viena keistenybė dažnai sudarė mūsų elektroninį orumą. Atsidūrę scenoje, kažkodėl vengdami mikrofono. Ar tai iš drovumo? Ar iš nelankstumo? Ar tiesiog iš nežinojimo, kaip praktiškai tuo įtaisais pasinaudoti?

Atsisotą tautietį prie blizgančio stovo, nepasitikinęs, ar tas įjungtas, ar galvutė pakankamai arti prie burnos, ima pusbalsiu vartyti savo kalbą. O salės viduryje, juo labiau galiorkoje, — nieko nesigirdi. Pirmosios eilės girdi, todėl nieko nesako, kadangi jos nieko nesako, tai viduryje su galiorka irgi tyli. Negi skyles prie visų žmonių.

Kai kada gražybės aktorius, didžiai pasitikintis savo nemaria diktacija, neturėdamas „maiko“ po kaklu, vaikštinėja po sceną, kalba, kužda į šonus, į grindis, į lubas, į užkulisį. Jam nesvarbu, ar žmonės jį girdi. Svarbu, kad jis meniškai atlieka savo kūrybinę užduotį.

Labai retai kam nors iš rengėjų ateina į galvą pasitikrinti, ar scenos garsai pasiekia salės galą, ar reikėtų pastiprinti garsintuvą.

Dar rečiau rengėjai išdrįsta pasakyti kalbėtojui: „Prašome kalbėti į mikrofoną“. Tiesa, pasitaiko žvalių kalbėtojų, kurie patys po kelių sakinių linksmai paklausia auditorijos: „O kaip ten Aliaskoje, ar girdisi? Jei ne, tai prašom susėsti arčiau, priekyje pakankamai tuščių kėdžių, man jūsų veidai labai patinka“. Tokius oratorius žmonės mėgsta už nuoširdų rūpestį ir šiltą sąmojų.

Blogiausia, kai aparatūros derinimas prasideda renginiui jau prasidėjus. Antai solidus pirmilinkas nori pasakyti įžanginį žodį, o čia ūmai įtaisai ima švilpti, traskėti, cypiti. Keli specialistai tuoj pradeda lakstyti šen ir ten. Galų gale švilpimas dingsta — atseit, inžinieriai viską sutaisė. Ne vienas klausytojų tada pagalvoja: „O ką šitie aparatūrai darė iki renginio pradžios, argi jie negalėjo anksčiau suderinti prietaisų“.

Spektakliuose, į kuriuos užbi-lietūs susirenka žmonės, rengėjai, atrodo, yra įpareigoti sudaryti sąlygas, kad auditorija be didelio vargo išgirstų ir pamatytų visą scenos eigą. Kai kada šito neraišo išpareigojimo nepaisome, pasiduodami „I don't care“ nuotai-koms — kaip bus, taip bus gerai, čia gi ne profesinis teatras ir mes gi ne už pinigą dirbame.

Ne, mielieji, taip samprotauti nedera. Kiekvienas techninis nesklaidumas visuomet palieka melynę ne tik profesionaliame, bet ir mėgėjiškame veide. Žmonės visuomet mintyse apkuls tuos nerangėjus, reikiamai nemokėjusius panaudoti turimus įtaisus. Blogas perdavimas sumenkina įdomią kalbėtojo kalbą, nuslopina aktorių emocinę išraišką; lieka daug neišgirstų niuansų; scenoje uždūsta daug vertingų, gilių minčių.

Žinoma, ne visur tie negalavimai pasitaiko. Daug spektaklių praeina sklandžiai. Yra gi mūsų apščiui žmonių, puikiai mokančių pasinaudoti naujausia garsų perdavimo technika.

Pr. V.

DIALOGAS SU TAIP IR KITAIP GALVOJANČIAIS

DR. GR. VALANČIUS

Savo rašiniu (š. m. kovo mėn. 9 d. „Draugo“ kultūrinis priedas) sukėliau nemažą dulkių, bet kartu ir gan produktingų diskusijų spaudoje (plg. š. m. kovo mėn. 15 d.) „Naujųjų“ vedamasis; kovo mėn. 22 d. „Dirvoje“ K. B. strp. ir kt.), pustuzinių gautų laiškų ir karšt-tokais asmeniškais pašnekesiais. Du klausimai paliojosi labiausiai: naivumas apskritai ir politinis naivumas specialiai, o taip pat ir tariamas ar tikras mūsų politinių veik-snių atsidūrimas akligatvy, vadinkime tai palaida bala. Politinio naivumo klausimas yra dideliai įdomus ir sociologiškai ir psichologiškai. Verta jį pagvilinti.

Websterio žodynas naiviu žmogum vadina tokį, kuris yra papras-tas, natūralus, vaikiškas be mand-rumų atviras ir nepatyręs. Balči-koniniame žodyne jis taip pat yra nepatyręs, vaikiškai atviras ir leng-vatikiškas. Ir vienas ir kitas naivumo nepasmerkia, kaip tai daro „Naujie-nų“ vedamasis, nuteisia jį tik sąly-ginai, duoda laiko pasitaityti ir su-bręsti. Nesmerkime nė frontininku, duokime jiems laiko politiškai su-bręsti, palaukime koks bus galas, kur nuves, jei tik jie patys žino kur link einą ir kitus tempia. Ką jau ką, galime būti ramūs, jie Lie-tuvos neišduos ir neparduos, jos jie ir neturi, o jei ir turėtų — tikriaus-iai to nepadarytų. Naivumas ne-reiškia žinojimo, išsilaisvinimo ar inteligencijos stokos, o tik trūkuma-stoką brandumo bei patyrimo ta in-teligencija praktiškai naudotis žmo-giškųjų santykių (human rela-tions) konkretnume. Tik naivumo ar-

tumesni ar tolimesni kaimynai, o ne „kraujo“ giminės, yra tokie dalykai kaip: kvailumas, ignorancija, nelo-giškumas, teigimai nežinant faktų, maskavimas ir maskavimas taria-mai pro bono publico, pavydo kom-pleksas, bukumas, trumparegystė, tolerancija dėl draugystės, tyla — gera byla, išsišokimas — apsijuo-kinimas ir spontaniškai lėkštas ple-pumas (pirma sakai — paskui gal-voji). Viena ar keliom iš tų lige-lių sergaliojame nė vienas ir nere-tai, be pavojaus būti dėl to diskvai-lifikuotais ar iš visuomeninio veik-smingumo (social activities) elimi-nuotais. Kvailai nušnekėti dar ne-reiškia būti kvailiu; tartis kompet-entiškai išmanančiu vienoj srity dar nereiškia, kad tokiu nesi kitoj srity, bet nebūtinai šioje. Anądien, atsitiktinai pakliuvęs į „raštininkų“ (brazdžionišką terminą vartojant) būrį, nei iš šio, nei iš to, prigim-to plepumo stumteltas, įnikau kriti-kuoti Parnaso pateptuosius, leidsma-s išlįsti literatūrinės ignorancijos ylai iš maišo ir, žinoma, apsi-juokinti. Diena ar dviem vėliau iš drąsaulio pasidarai balliu, netenki net drąsos, Rūtai ar Gliaudai nė į akis nenori pasirodyti. Girdi, kodėl jiedu nebeaparašė tokių puikių ro-manų kaip „Trumpa diena“ ar „Namai ant smėlio“. Bene tik mie-godamas skaitai Alės „Kelias į kai-rę“ ar vėlesnius Gliaudos premijuotuosius, kažkas niuktelėjęs pašonėn sugėdino. Susipratau išsišokęs, o pergalvojus atlyžau, suminkštėjo pyktelėjimas ir ant ano akademiko, kuris sakėsi užmigęs, mano ilgą ra-šinį skaitydamas, nesgi dažnas ir

dažnai mieguistai vertiname dalykus, kurių neišmanome, visai ar bent dalinai. Ignorancija, kaip ir nai-vumas, toleruoja žmogus ne kad no-ri, bet kad reikia („Video mellora proboque deteriora sequor“ — Ovi-dius). O prie ko čia tolerancija? Yra dalykų, kuriuos toleruoja kiškašird-žiai, bet netoleruoja liūtaširdžiai. Kaip su tuo mano bičiuliu, kuris taip žiauriai (o gal naiviai, kvailai -ignorantiškai ar netolerantiškai) išsišoko S.L.A. susirinkime? Myliu draugą, bet tiesą myliu dar dau-giau. Nei jį ginu, nei smerkiu, o tik stebiuosi, netikėdamas. Greičiaus-iai čia impulsyviai ištryško jam vi-sų dalykų mišrainė iš karto (nai-vumas, kvailumas-ignorancija ir žiauri tolerancijos stoka). Gal jis, vyrukas, nė nežino, kad ta mergai-tė su nepaprastu pasiaukojimu ir kruopštumu dirba didžiulės svarbos darbą lietuvių bei, kartais, pritrūku-si smulkių, „užmiršdama“ net so-čiai pavalyti. Aš nusilenkiu ir dideliai dėkočiau graikui, žydui ar čigonui, jeib tik jis padarytų gerą darbą mano Lietuvai, o anas biči-u-lis nepaduoda rankos nusipelnusiai lietuvaitei vien dėl to, kad ji ateiti-ninkė. Šiurpulingai netolerantiškas fanatizmas. Ir vis dėlto negalėčiau jam pasakyti: nuo šiol tu man ne-be draugas. Draugų nesirenku. Ku-rie nori jais būti, jais ir yra. Turitu tokių, kurie man reikalingi ir to-kių, kuriems aš reikalingas. Jei pa-staryjų neturėčiau, draugų išvis labai mažą turėčiau.

Leiskite šioj vietoj įterpti prieš-taraujantį žodį „Dirvos“ bendradar-biui p. Baltučui, baisi nemėgstan-čiam pamokymų apskritai. Niekas jų nemėgsta, o labiausiai mokiniai mokyklose. Bet dėl to juk mokyklų neuždarinėsi. Jei iš kriaučiaus reikalauji išmokyti pasiūti švarką, iš šiaučiaus — sukalti batą, tai kodėl politikuoti leidi mokšui ir nemok-šui. Kodėl iš politikuojančio medi-ko, inžinieriaus ar agronomo nerei-kalauji išėti jei ne politinės teorijos elementorių, tai pramokti nors abėcėlę? Apie grybus, apendicitą ir medelių auginimą rašo ir kalba tik atitinkamų sričių diplomus tu-rintieji. Jiems tikima, ir teisingai, nes jie specialistai. O kaip su tais, kurie kažkur stalčiuose turi apdul-kėjusius pergamentus, rodančius jų nusimanytą tuose dalykuose (pub-licistinėje sociologijoje ar sociologi-nėje publicistikoje). Kodėl toks skepticizmas ir įtarinėjimas, kai šie, iš kantrybės išėję, įsiterpia į disku-sijas ir pareiškia: nebegeirai vyrūčiai, darosi palaida bala, tvarkykime da-lykus taip ir šitaip. Išmanymą tų dalykų ar bent nusimanytą tuose dalykuose nereikia sutapatinti su kokia nors pragmatiška ambicija, kokios bent šias eilutes rašantis nė negali turėti, nes jis sėdi „ant tvo-ros“ ir tremties sąlygose nei galvo-ti negalvoja vienon ar kiton tos tvo-ros pusėn nultipti. Sutinku tik su pa-čia pagrindine mintimi K. D. lyde-rio, kuris teikėsi laiškų į diskusiją įsiterpti. Argi galėčiau prieštarauti, mielas d-re, kad kaip Tamsta taip ir aš, kaip krikščionys demokratai taip ir, tur būt, visi katalikai apskri-

Paulius Augius (1909-1960) Vytauto Mačernio „Pavasario sonetų“ iliustracija

Vytautas Mačernis

PAVASARIO SONETAI

*Dideli ir monotoniški, ir abejingi
Upių vandenys tekėjimu masyviški, plačiu
Liejasi per lygumas. Nuo jų snarėjimo sultingo
Svaigsta žemė lyg moteris nuo mylimojo kuždesių.*

*Ir jos išdūs, juodas, supelijęs, išdraskytas,
Susimaišo su derlingu, atneštu dumbliu;
O paskui ateina šiltas, ūkanotas rytas,
Ir iš vandenų ir žemės dulkių sumišu.*

*Gimsta vėl Pavasaris. Gražus, kaip dievas jaunas:
Jojo kūną pirmas kvepiantis lietus nuplauna
Ir pribarsto plaukus vos pražydusių žiedų.*

*Užsimetęs ant pečių plaučių skraistę žalią,
Eina jis per žemę. Jam žaibai nušviečia keliai,
Naktimis nupuldami iš debesų juodų.*

*Uždamas per dangų šiltas marių vėjas
Neša grįžtančius paukščius per vandenį plačius
Ir dainuodamas, į sausumą atėjęs,
Išmeta iš medžių jau supuvusius lizdus,*

*Jis ateina šniokšdamas per lygumas pilkasis,
Nuo dangaus šurkščiai nuplėšia debesų skaras:
Saulės kamuolys plačiai palieja žemės tasyk
Virpuliuojančios ir plūstančios ugnies upes.*

*Medžių pumpurai pilki, poškėdami dusliai,
Aižėja ir skleidžiasi gleivėtais lapais
Ir toli aplinkui nirtulingai kvepia.*

*Džiūsta vėjuje ir saulėje visi keliai;
Ir širdis, į tolimas melsvas išsiūrėjus,
Jais norėtų skristi tolyn, kaip skrenda vėjas.*

M. K. Ciurlionis (1975-1911)

Bičiulystė

Vladas Šlaitas

AUKSO RATAS

*Nėra ko stebėtis,
kad egiptiečių poetui tu buvai dievas, o, saule!
Ypač kai rytą liepsnodamas dega ir dega
Tavo elegantiškas aukso ratas.
Taipgi nėr ko stebėtis, kad tu Donelaičio Metuos
Ant, saulele, vėl atkoptama, būdinai svieta.*

tai, turime vieną ir visiems bend-rą politinį idealą, kuriuo yra krikš-čioniškoji demokratija. Plačiai ir to-lerantiškai suprastas krikščionišku-mas ir demokratiškumas yra ele-mentai politinės filosofijos, po ku-ria dės parašą didžiulę dauguma

lietuvių, neišskiriant nė frontininkų, didelės dalies tautininkų, nuo-saikų liberalų ir net marksizmui-materializmui nugaras atsukusių so-cialistų. Tai ne paradoksas, mielas d-re, ir ne prieštaravimas savy

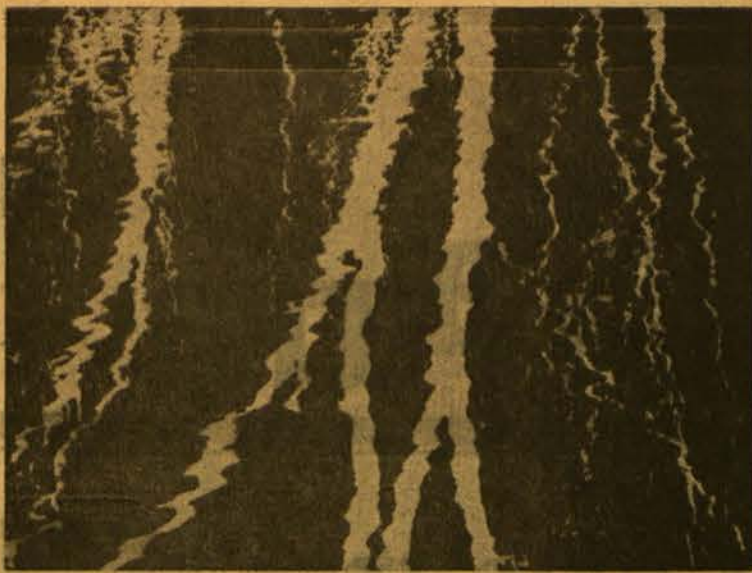
(Nukelta 1 2 psl.)

Leonardas Andriekus

GLUOSNIS

Netiesa, kad pavasario vėjas
Vakare gluosniui perpūtė galvą —
Tai tik šiaip sau tolybės klaidėjo
Pamiršti upeliukai
Ir alsavo imigruos kalvos.

Tai tik gluonis nebesutalpino
Drevėse to gaivaus dirvų kvapo —
Tai tik gluosnio šakų žalios pynės
Lig pat žemės nuseitro
Ir upelį susilapo.

Danguolė Sadūnaitė

PAVASARĮ

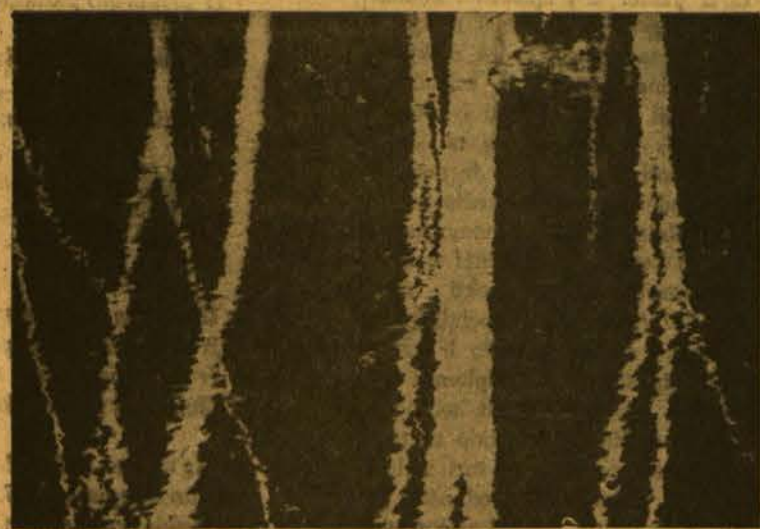
Kai pabudau, gluosniai jau buvo sukilę
Jaunam žalesy už upės —
Ir saulė palengva išplaukė
Į brandų ir kilmingą stuomenį.

Aš išėjau į laukus ir panuovalius
Ir klausiausi, kaip žolė dūda liauna dūdele
Ir kaip tvoskia sniegu atmiestas kvapas —

Man pasisapnavo, jog aš atradau pavasarį.
(Jis nardė
Sūtaime lakštingalos balso tarpekly.)

Atkelta iš 1 ps.

(contradictio in adjecto), nepriklausyti krikščionių, dem. partijai, politiškai nebūti krikščionių, ir vis dėlto išpažinti krikščioniškosios demokratijos politinį credo. Šitoks, ypatingai akivaizdus kuriozas, ryškiai negu bet kur kitur, yra aiškios, lietuviškoje politinėje tikrovėje. Lietuvių katalikų politinė vienybė suskaldė frontininkai. Taip, šis pagrįstas kaltinimas juos visad persekioja, ir kol darbai neišsijauks, nuo to kaltinimo neišsilaus, nepabėgs. Bet tai ne jie vieni padarė jį, krikščionys demokratai, senoji partijos gvardija, veteranai, tokie kaip Tamsta d-rė, savo trumparegystę ir bukvumą leidote anam nelemiam dalykui įvykti. Jei be nuodėmės esate, ponai krikščimai, meskite akmenį. To betgi nedrįsite daryti, nebent fariziejiškai apstėsię. Nesutinku nė su sveiko politinės analizės išvada, pagal kurią esą frontininkai pasiekė apogėjų, jų saulė pradeda leistis ir nebėk, o žemyn kris. Procesas neišvengiamas, nes jie tesa tik trumpalaikę sektą — mada, o ne ilgalaikis politinis judėjimas. Noriu priminti vieną įdomų istorinį dialogą, vykusį prieš 19 šimtų metų. Apie kokius krikščionis jūs kalbate, mano patarėjai, rūsčiai ir autokratiškai šūktelėjo Romos imperatorius Nero. Jei kalbate apie aną menkumą sektą stalius sūnus iš Nazareto, tai užmirškite apie tai, nes jos jau nebėra. Visus Nazareno sekėjus paliepiu išnaikinti, ir tai padaryta, anoji sekta nebeegzistuoja. Gera žinoma, kas iš tikrųjų įvyko, ir kad Liucijus Klaudijus apsiriko sektose neįžūrijęs judėjimo. Bet ne tai svarbu. Svarbu yra matyti, kad esmėje, politikoje esmėje, frontininkai nėra kuo kitu, o tik krikščionys demokratai, tegu sau tokiu vardu ir nesivadina. Sutinku, kad vadintis tokiu politiškai nelogišku ir naiviu vardu, yra tik laikinė mada — sekta. Bet nesutinku, kad pasilikdami daugumą tuo kuo yra, jie nesugebės pakeisti istorinio pavidalo, kaip sugeba į gaidžius išaugdami viščiukai numesti pirmąsias plunksnas. Politinės partijos judėjimo ar sąjūdžio vardas paprastai išreiškia ir jo pagrindinį principinį pobūdį, netgi — politinę programą. Tautininkams tokiu primatiniu principu yra tauta, tautinė nacionalinė idėja; liaudininkams — liaudis, paprastas — mažasis žmogus, socdemams — socialinė demokratija bei demokratinis socializmas; krikščionims — krikščioniškoji demokratija. O kas, jūsų manymu, d-rė, yra primatinis frontininkų principas, jų pagrindinė politinė idėja, jei ne ta pati krikščioniškoji demokratija? Pakanka paskaityti Maccelinos frontininkų dvasios tėvo, rašiusi ir teigti tai, nesibijant suklysti. Gali jie šiandien vadintis imantriai keistuliškais vardais: frontininkai, kovininkai, kariauninkai, jei norite — net mušėikos ar panašia ekstravagancija, bet tai maža teturi reikšmės. Vardą jie pakeis, nepasibaigus dienai, kurioje išliks paskutinius politinės brandos egzaminus. Priverstinė tremtis įtaigoja visokius politinius eksperimentus, kai yra apšiai laiko ir kiti reikalai nespaudžia. Tuo neužsiliminsi, būdamas namie, savo žemėje ir tybtybėje. Jie galės, jei norės, nusimovę pasauliežius kalfošus nudreb-

Nuotraukos Algirdo Grigaičio

Antanas Gustaitis

PRASMINGAS PAVASARIS

Kur žvelgsi — geltona, raudona ir žalia,
Kutenas gyvybė po rojaus kerais,
Tirpina saulutė ir šilka, ir vaitą,
Praskeidžia vėjelis krūtį apvalią, —
Dairais ir poetu darais.

Dainuoja pasauli, kurs žydi ir šlama,
Palikęs vienatvę, iš meilės žuodais,
O raudon apgerbus ir vyry, ir chamą,
Numaua pontutę šuneliui pažamą
Ir nuogą apkaičio žibutį žiedais.

Padėka ats. majorui p. S. J., kurio pasakojimas apie kitą Palangos buvusį burmistrą, jo pirmtaką, yra reikšmingai įspėjantis. Kruvinom asarom verkęs senelis aušrininkas, stebėdamas raudonajį tvaną užplūstant Lietuvą, dėl kurios tiek daug kentėjo. Ka padariau, ka padariau tau, Lietuvelė, nesigėdindamas kaltinęs save šliūpas. Ugdžiau ir auklėjau ateistus-laisvamanius, o išpėrėjau tavo išdavikus. Bent gyvenimo saulėlydy išpažino klaidą Lietuvos liberalų Nestoras, kurios niekaip nepajėgia suprasti mažiukai lietuviški liberalai, neišskiriant nė minėto mano bičiulio. Kas šiandien išsižadėjo Dievo, rytoj išsižadėjęs tėvynės. Kam sunku šiandien toleruoti krikšč. demokratiją, tam rytoj nebus sunku atsigręžti ir nusilenkti antikristiniam diktatoriui. Aiman, turime gyvų pavyzdžių. Na, bet grįžkime prie (politinio) naivumo, kuris "Naujienų" redaktoriui vaidenai didesniu baubu, negu jis iš tikrųjų yra. Jis yra lydėjęs ne vieną didelį žmogų istorijoje, nemažiau žymų vardą, kaip šliūpas ar Neronas. Krikščionims didelė ir labai reikšminga asmenybė yra apaštalias Petras. Šviesios, šventos ir kurti labai naivios būta tai asmenybės. Aiman, visiškai priešingybė šv. Povilui, neturėjusiam nė krislo naivumo. Mokytojų, pastatykite čia, Taboro kalne, tris palapines: vieną Tau, kitą Mozei ir trečią Eliaui. Čia taip gera būtų mums pasilikti. Pasitrauk, šėtone, ir negundyk, aš turiu eiti Jeruzalėn, ten mirti ant kryžiaus ir trečią dieną prisikelti. O ne, ne, mokytoja, tai Tau niekad neatstikis, įkryiai ir naiviai prieštara-vo Petras. Kategoriskai ir aiškiai Kristus įspėjo jį, o šis vėl viską greit užmiršo, nė nesuprasdamas, kokie

dalykai aplink jį vyksta. Spontaniškai įnirtęs, išsitraukia kardą ir nukerta Malkui ausį, nesuvokdamas, kad dėl kokios nors kvailios žibintinės ausies, Dievas nepakels žmonių išganymo istorijos vyksmo. Naivumas išlaipino Petrą ir iš laivėlio, bandant eiti vandens paviršiumi pasitikti Kristų. Jei kuris iš skaitytojų lankysis Ispanijoje šią vasarą, meldžiamasis, būtinai nuvyk į El Greco namelį Toledo mieste (o gal El Prado?) ir pamatyk verkiantį Petrą. Pamatysi ir pats pravirksi, taip labai įtikinančiai dėl savo naivumo kenčiantį Petrą virkdo žymusis graik-ispans El Greco.

Reikšmingiausios šio šimtmečio tarptautinės politinės konferencijos (miunchenai, teheranai, jaltos, potsdamai) vyko naivumo ženkle. Kuo ne politiniu šio krašto pusdėviu laikomas Rooseveltas maudėsi naivumo padaže iki kaklo. Skuba, plūša, bėga galvą pametęs į pagalbą vienam baisiam diktatoriui, tiesia išgelbėjimo ranką didžiausiam demokratijos priešiui, užuot lukterėjęs, kol susikibusios dvi bestijos iki paskutinio kvapo nusikraujuos, o jis lemtingai smūgiu pribaisa tebeapvaliojantį išlikusįjį. Nemažiau naivus buvo ir šio įpėdinis Trumanas. Jei jis, neraudamas ir tarsi nemeluodamas, galėjo Staliną pavadinti savo draugu ir netgi geru žmogumi (my friend, good old Joe), tai jis buvo apakęs naivumo aklumu. Militarinis genijus Bonapartas naiviai suklypo geografinės-klimatologijos elementoriuje, kuriame lengvai susivokią dešimtimetis mokinukas. Užsimiršo žygiuojąs ne į pietus, o į šiaurę, nuveda ir savo legionus atiduoda į rytų žiemos šalčių mirties nasrus, nespėjęs su maskoliu nė lemtingai susikauti. Kvailai naivus ir naiviai kvailas buvo Hitleris, patetiškai kalbėdamas apie naują Europos ir pasaulio tvarką ir fanatiškai tikėdamas "tūkstantmetine" germaniškosios rasės imperija. Nemažiau naivus buvo milijonai jo tautiečių, tokie pat jų pritarimo šūkavimai ir vaikiški fanatizmo siautėjanti ekstazė. De Gaulle prancūziškoji fanaberija ir jos padiktuvota izoliacija nieko nepasiekė, o tik atskleidė jo ir Prancūzijos nostalgikos didybę (le grandeur) ir kartų desperatiškos mažybės (la misere) kompleksą.

Išisą politinio naivumo kompleksą ryškiai matome ir visoje, vadinamoji Watergate aferoje bei jos investigacijoje. Ji duoda apšiai medžiagos išsiaišinti socialinės resp. politinės psichologijos studijai. Ji pateikia visą plejadą baisių įdomių veidų, su visokių naivelių čempionu (sen. Weicker) ir dviem šių laikų bibliniais persimetėjais (Dean ir McCord) Pirmasis eina per kitų lavonus, kraudamas sau politinį kapitalą į baisį skurdų nuosavą maišelį, kai pastarieji šlykščiai kanda į vakar juos maitinusią ranką, pasiruošę šuniškai lažytis naujam duondaviui. Aiman, gausybė ir visokių kitokių veidų ir tipų.

Pijus IX prieš 104 metus, pradedęs Bažnytinės valstybės žemes, reikalavo jas gražinti ir protestavo, protestavo, išdidžiai atmesdamas ir siūlomą 3-jų milijardų aukso frankų, anais laikais astronomišką sumą, reparacijų. Jis naiviai tikėjo, kad, Prancūzijos vadovaujami, pasaulio katalikai pakils ir eis dėl to

kariauti, padėdami jam atgauti pasaulietiskai valdytus plotus ir žemiškos valdovo karūną.

Bet palikime svetimuosius ir atelkime pas savuosius. Vargu atsirastų nors vienintelis, kuris iš anksto būtų numatęs ir įspėjęs, kad protingas Voldemaras padarys ne tik labai kvailą, bet patį kvailiausią dalyką, kokį tik begalima įsivaizduoti. Girdi, jo priešui Smetonai iš Lietuvos pasitraukus, jam atsidarė durys laisvai iš tremties jon sugrįžti. Galvotrukčiais atlekia iš Prancūzijos į Kauną ir, vos tik iš traukinio beišlipant, įkša savo tokią smegeningą galvą tiesiai smaku į nasrus. O mama mia, kokia naivai kvailystė, padaryta dargi genialaus vyro. Smetona savo ilgoje politinėje karjeroje, palyginti, nedaug tepdirė "glupstvy". Jis tik turėjo gan apšiai ir naivių patarėjų, kurie andai leido jam pasityti iš visos tautos, terliojantis su tuo nelemtu smetoniniu seimu. Jei tik toks, tai jau geriau nė joks. Tik naivėlis tikėjo, kad taip maizgytai sumegztą ir suktai-įmantriai Lietuvai numestą tarlamą tautos atstovybę toji tauta puls, griebis ir čiups kaip savą ir gryną pinigą. Pateiškai, o taipgi ir naiviai kažkuria iškilminga proga Smetoną pareiškė: Kredencialus iš Lenkijos pasiuntinio rankų primisius tik sostinėje Vilniuje. Na, o Grinūsus su Slezevičiumi? Jei jiedu tikrai tikėjo, kad iš lenkų, žydų, netgi komunistuojančių dirbinių sulipdyta kolicija išsilaisvys ilgesnį laiką, ar jų nebūta politinių utopininkų. Abiejų naivumas buvo didesnis ir jo neapkykta tiems nevidonams krikdemams.

Prisimename mielą ir kartu atšaurų, patrauklų, bet ir grūmiantį, subtiliai tikinėjantį ir griežtai įsakinėjantį Krupavičių — Mykolą Juodąjį. Tai žmogus, kuris vieną ranką galėjo lešinti švelnų balandėlį, o kita — treniruoti laukinę mešką. Bais' jautrus, o ir užsispyręs, nuo galvos iki kojų idealistas, kūnu ir krauju politiškai. Niekad nesakė merga, o visad mergelė; niekad nesakė Lietuva, o Lietuvėlė. Mažybiškai, švelniai, su didele meile. Kaip du vaikai, didelis ir mažas, verkėva anuomet Tilžėje apsikabinę, ir abu čia pat už durų gestapisko bizūno grasomai. Kaip ten buvo bebūvo, bet naiviai ir kvailai jis padarė, nepaėmęs anuomet (1926-27) iš Smetonos ir Voldemaro jokio popiergalio, jokio raštelio su abiejų

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-305 ir California
Firmad., antr., ir ketvirt., nuo
6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta.
Ofis. telef. 478-4042
Rezid. tel. Wallbrook 6-5048

Tel. — 925-3388

DR. S. GĖSTAUTAS

Nervų, emocijų, šeimų problemos
2624 West 71st Street
Valandos pagal susitarimą

DR. REGINALD CIENKUS

TEL. — 788-3980
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Firmad., Antr., Ketv., ir Penktad.
9 val. ryto iki 12 val. dienų ir nuo
Sostidieniais 8:30-12 val. dienų
Emergency tel. — 788-3981
2 val. popiet iki 8 val. vakaro.

parašais. Vargu ir žodžiu jis su iš to. Verčiau būtų pirmasis nusi-

Tampėsi prieš 33 metus Skirpa Berlyne su didžiaisiais nacių sakra-

grimavęs, barzdą prisilipdęs, užuot mane siuntęs, negaišdamas dūmės pats per žalią sieną Kaunan laikin. vyriausybei vadovauti. O antrajam vertėjo geriau sprukti ir pasislėpti, nekaip sėsti į tą įtartina nelemtą lėktuvą ir skristi Kaunan su nepatikimais kredencialais. Kaina buvo viena ir ta pati. Vokiečiams pateikta sąskaita aiški: pripažinkite sukilimo pastatytą vyriausybę, o po to kalbėsime ir susikalbėsime visais kitais klausimais, kaip politiški ly-

(Nukelta į 3 pusl.)

PR 8-3229-4

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR
GERKLIO LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, IL, 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ALAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
TEL. — 695-0633
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
600 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 338-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet,
antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarima.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir

ketv. 1-4 ir 7-9; antr., ir penkt.

kad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-0960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir
Emocijų Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6182 So. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei
neatliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 8-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKSEVICIUS

JAKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Firmad., antr., ketvirt., ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir
6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 632-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir
šeštad. tik susitarima.

Tel. ofiso ir buto Olymple 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1445 So. 50th Avenue Cicero
Kasdien 1-5 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet

Tel. Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvių gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antr., ketv., ir penktad.
ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 8-8
val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. o
trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL

KRAUCELIONAITĖ

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2750 West 71st Street
Tel. 776-3717, neatsiliepa skambinti
846-3900. Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7154 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki
5 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo
10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1188

Rezid. telef. — 238-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 8-9601

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-68 ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antr., ketv. ir penkt.
nuo 8 iki 7 val. p. p.
Tik susitarima.

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
ofis.:
111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS

OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5140

Tikrina akis. Pritaikio akinius ir

"contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO
CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr., nuo 1-4 popiet
ir ketv. nuo 5-7 vakarė

Ofiso tel. 778-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GR 6-0417

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val.
iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.
antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 60th St.
Tel. PROspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir

penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8

v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kita

laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GR 8-5195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad.
2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVICIUS

(VAKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: Pirmad. 8-8 p. p. antrad.
2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p.
Kitom dienom tik skubiu reikaliu
susitarus.

Tel. Ofiso PR 6-6448

DR. F. G. WINSKONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-4 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 762-2141; namų 634-4530
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8
penktad. 2-5, šešt. pagal susitarimą.

Skelbtis dienr. "Drauge"

Ispūdžiai ir pastabos

Apie ketvirtąją Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugijos konferenciją Chicagoje š. m. gegužės 16–18 d.

VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS

Geras mokslininkų suvažiavimas jo dalyviams praturtina ne tik naujomis žiniomis, bet ir priveda tuos žinojimus prie jų ribų, tokiu būdu išskleidamas naujus klausimus. Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugijos ketvirtosios konferencijos išpuodžiais čia norime pasidalyti.

Taip pvz. šiame suvažiavime sužinojom, kad Suomijos valstybinėje bibliotekoje yra planingai telkiamas liuanistikos skyrius. Nemažai dėmesio šiame suvažiavime buvo skirta Pabaltijo ryšiams su kitais kraštais, pvz. su Juodosios jūros kraštais ir Artimaisiais rytu. Joana Todd įvedė mus į bronzos amžiaus tarpautinius kelius, liudijamus gintaro prekybos. Nedaug kam yra žinoma, kad bronzos amžius buvo būdingas plačiais tarptautiniais mainais. Tai buvo pirmasis internacionalinis amžius žmonijos istorijoje. Bet, tai suminėjus, mūsų laikų žmogus kyla visa eilė klausimų: kaip tie žmonės keliavo, kodėl jie keliavo, kodėl jie vieni kitus apdovanojo, arba, kaip mes dabar sakome, prekydavome. Tuos klausimus kėlė ir koreferantai. Ir atsakymas nebuvo rastas. Tačiau, jo beieškant, nereikėtų praleisti iš akių, kad bronzos amžiuje mes turime reikalą su žmogumi, kuris dar nebuvo pilnai sąsėlus. Žemė jo nerūpėjo, kaip vėlesnį žemdirbį. O jei šiame amžiuje ir yra sutinkamos sąsėlos gyvenimo pradžios, jos dar nebuvo tokios visuotinės. Maistą renkantys ir medžiojantys žmonės judėjo su visa visuomene.

Pabaltijo vaidmuo gintaro kelių moksluose šiandien yra visuotiniai pripažįstamas. Tačiau jūgoslavų mokslininkai ir nauji atominiai tyrinėjimo metodai ir šioje srityje sudaro galimybę staigmenos į vieną ir į kitą pusę.

Pereinant į vėlesnį laikų kelius, būtent į 9 šimtmetį po Kr. būdingas klausimas yra: kokią keliais keliavo skandinavai į Bizantiją? Daugumos, ar Ladogos ežero keliu, į šį klausimą gilino si airis prof. Tomas J. Noonan. Ir, nepaisant geriausių norų, jis turėjo pasisakyti už Ladogos kelią, kaip senesnį.

Jo koreferentas W. Urban tada iškėlė klausimą, kodėl pasirinkta ilgesnis kelias, aplenkiant trumpesnį. Iš paskaitininko atsakymo aiškėjo linkimas manyti, kad Dauguvos sritys tada dar buvo negyvenamos, ar labai skystai gyvenamos. Tačiau klausytojas vėliau manytų priešingai. Tranzitinis kelias lengviau praeina ten, kur jis sutinka mažesnę susidomėjimą jo kelione ir kur niekas jo nevargina formais ar plėšikiškais muštais. Apuolės degėsių iš 9 šimtmečio afškliai liudija skandinavų pastangas pasidaryti tiesesnę kelią į Bizantiją. Bet kartu jos liudija ir tai, kad dėl vietinių gyventojų opozicijos šis kelias nebuvo saugus ar lengvas.

Folkloro srityje Stephen Reynolds analizavo latviškas mitologines dainas. Atrodo, kad latviai turi daugiau saulės ir mėnulio mistikos dainų negu mes. Kalbėtojas, teisingai atsisakydamas visos eilės vienašališkų tautosakos analizavimo būdų, kaip animizmo, gamtos personifikacijos ar socialinės mistikos, su kuo reikia sutikti, buvo linkęs šias dainas atskirti kaip Latvijos ūkininko tikslaus dangaus kūnų kelių stebėjimo išraišką. Nors jis nepa-neigė šioms dainoms galimos re-

liginės prasmės. Klausant jo paskaitos, vis dėlto kilo mintis, kad, nagrinėjant panašias dainas be atsižvelgimo į kultūros istorijos duomenis, daug ko prarandama, kuo būtų galima nušviesti ar paliudyti praėjusių kultūrų dvasią.

Į kryžiuočių problemas mes esame linkę žiūrėti labai vienašališkai, tik kaip į priešų pastangas. Šia proga man prisimena a. a. istoriko, per anksti mirusio kun. Matuso ne kartą pareikštą norą studijuoti Ordino istoriją, norint rasti joje neišpaaiškintų baisybių susitelkimą. Šioje konferencijoje bandyta į Vokiečių ordiną pažvelgti visai priešingą požiūriu. W. L. Winter bandė savo paskaitoje nušviesti Hansos vaidmenį Rytų Europoje, kaip palaimingą ne tik ekonominį, bet ir politinį požiūriu. Tačiau prelegentas nebuvo palankiai sutiktas.

Geriau išėjo R. H. Schmandt'ui, kuris kryžiuočių invaziją į Gotlando salą bandė pristatyti, kaip didį magistro Jungingeno pastangą suderinti Ordino vaidmenį su Rytprūsių miestais. Šis žygis priršo ordiną 1398-1407 metais. Taigi visai prieš Žalgirio mūšį. Tai yra tema, kuri nei vokiečių mokslininkų, nei mūsų ligi šiol nebuvo nagrinėjama. Pagrindinis klausimas, kuris čia kyla, yra: kodėl Ordinas leidosi į šį žygį, žinodamas, kad didesnis pavojus jam yra iš rytų pusės, būtent iš Vytauto Didžiojo, pagrindinio Ordino priešo, kaip išsireikšdavo prelegentas. Priežastis šiam Ordino žygiui nurodoma iškilęs reikalas suvaldyti Visbų miesto Gotlande piratus. Kyla klausimas: kiek tie visbiečiai buvo piratai? Bet aišku, kad jie nebuvo išvien su Rytprūsių miestų Hansa. O mums kyla klausimas, kiek visbiečiai reikėsi tuo metu Lietuvoje. Man ta proga ateina galvon mintis, kad ten, kur aš gimiau, kitoje Šešupės pusėje yra miestelis Vizbarai. Krėvė-Mickėvičius Visbų miesto pirklius jam žino savo Dainavos šalies padavimuose, pasakodamas apie vaizbūnus. Lietuvių kalboje buvo laikas, kada vaizbūnas buvo bendrinis žodis pavadinti pirkliu. Pagaliau tokios pavardės, kaip Vizbaras, lyg ir liudyta, kad Visbų miesto įtaka Lietuvoje turėjo būti gana plačiai jaučiama. Ir todėl ar ši įtaka nebuvo tikroji priežastis, dėl kurios reikėjo Ordinui su jais išsiaiškinti? Jei taip, tai į Ordino žygį Gotlandą tektų žiūrėti kaip į atitinkantį jo planą užvaldyti Rytus, Pabaltijo erdvę ir sulaukyti visos jėgos, kurios jam nepakluso.

Apskritai šioje konferencijoje buvo juntama kryptis labiau į Skandinaviją. Tai, be abejo, yra naudinga, norint pilniau suprasti Pabaltijo problemas. Tačiau buvo jaučiamas trūkumas istorinių studijų, liečiančių Did. Lietuvos Kunigaikštiją. Kartais jausdavosi įspūdis, kad tose Skandinavų ir Rusijos įtampose pats Pabaltijys kaip ir išnyksta.

Tikras šedevras buvo Edgar Anderson paskaita apie Pabaltijo sąjungą. Analizė buvo padaryta ne vien iš sutarties dokumentų ir kitų kraštų žvalgybų duomenų, bet ir iš viso politinio gyvenimo, apimančio laikotarpį iki okupacijos. Labai ryškiai iškilio karinės gynybos suderinimo nebuvimas.

Daug dėmesio suvažiavime buvo skirta viduramžinei kultūrai Pabaltijy. Nusikaltimo ir

bausmės problemos buvo nagrinėtos vakarietiškuose Pabaltijo miestuose. Tai atliko Rebane ir W. Urban akademiniu būdu. Tačiau jie prisipažino, kad neturi galimybės atidengti pačių Pabaltijo tautų socialinės santvarkos bruožų ir turėjo tenkintis vakarietiškos kultūros persodinimu čia. Ta proga kyla klausimas, kokia prasme mes lietuviai galime kalbėti apie Viduramžių kultūrą. Atrodo, kad šis terminas mūsų istorijai visai netinka. Jis yra būdingas Vakarų kultūros terminas, kai tuo tarpu Lietuva, bent tuo metu, šiai sąrangai ne tik nepriklausė, bet vykdė jai sėkmingą opoziciją.

Idomi buvo ir P. Auksis paruošta literatūrinė dviejų Pabaltijo kronikų analizė: Livonijos Henrico 1228 m. ir Baltazaro Russo 1584 m. Ir jiedvi savo kultūrinio klimato yra svetimos apraiškos Pabaltijy. Pirmoji yra ryškus viduramžinės katalikybės dokumentas, o antroji nemažiau būdinga liuteroniško humanizmo apraiška. Atkreipiant dėmesį į tai, kad šioms kultūrinėms įtakoms buvo patogiau įsikurti Livonijoje, aiškėja kuris kelias į Pabaltijį Vakarų Europos kultūrai buvo labiau prieinamas. Tai buvo tas pats senasis, skandinavių numintas, Ladogos kelias į Konstantinopolį.

Kaip apskritai tenka vertinti Pabaltijo studijų konferencijas? Atrodo, kad jos įgyja vis didesnės tarptautinės reikšmės. Jeigu pradžioje jos tenkino tik trimis Pabaltijo kraštais, tai šioje konferencijoje jau labai aktyviai dalyvavo suomių, švedai, rusai ir vokiečiai. Dėl to tarptautiškumo netektų piktintis, o reiktų greičiau tik džiaugtis. Tačiau mums lietuviams tai kelia tam tikrų uždavinių, kuriems mes nelabai esame pribrendę. Reiktų mums sugebėti Didį Lietuvos Kunigaikštijos vaidmenį ir net atskirai Zemaitijos vaidmenį ryškiai pristatyti šiame forume. Ko šioje konferencijoje buvo labai pasigista. Viena iš tolimų priežasčių šio trūkumo tolimoje perspektyvoje kaip tik ir būtų nebuvimas Viduramžių lietuviškoje kultūroje. Temų būtų daugybė. Reiktų tik kad jomis susidomėtų mūsų jauni mokslininkai. Gal reiktų pradėti nuo vienos kitos liet. kronikos kritiško vertimo anglų kalbon ir jų mokslinės analizės, tuo būdu sužadint susidomėjimą Vakarų mokslininkų tarpe, kaip tai jau padarė estai, išversdami anglų kalbon Henrico kroniką. Bet priėjimo būdų galėtų būti dar ir kitokių ir labai įvairių.

Baigiant šiuos išpuodžius, dar pora minčių. Baltiškųjų studijų puoselėjimo draugija gana tiksliai ribojasi geografišku pobūdžiu, t. y. tomis temomis, kurios koki nors būdu liečia Pabaltijį. Jie vengia temų, kurios yra apskritai žmogiškos, bet neturi geografinio pabaltietiško pobūdžio. Tokių būdų visa eilė reikšmingų temų išsina anapus šios mokslinės veiklos ribų. Aš čia turiu galvoti ypač filosofines ir religines problemas.

Religinėje srityje pradžioje buvo šis tas bandyta, tačiau dirva nepasirodė derlinga. Tačiau neatrodo, kad reiktų nuleisti rankas ir šioje srityje. Ir štai dėl to. Mūsų okupuoti kraštai susitinka su filosofinėmis ir religinėmis problemomis savitu, Vakarų pasauliui iki šiol nežinomu būdu. Liberalistiniams ir scientisti-

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Justinas Marcinkevičius

PAVASARIO LAUKIMAS

Apie ką mes mąstysim šį ryt,
mes, užgesusios žemės vaikai?
... Miško žvėrys šnervėm atsidūs
upių ledą — ir upės įkais,
ir almuo pasinuks į saulę,
gyvas vėjas medžiams nubėgs.
Vėl stovėsime, ištisę saują,
lyg prie lopšio, lyg prie duobės.
Kaip stebuklas, žolelė kalas,
paprastai ir beprasmiškai taip.
Pirmą grūdą žemė paskalsins
ir iškels jį aukštai, aukštai.
Ak, mieloji, — sakyti, žyposkai,
vėl ant žemės apsiaustą patiesk...
Lyg molinis trapus qstotis
mes dar esam pilni būties.

Janina Degutyte

NESAKYK — PAVASARIS PRAEJO

Nesakyk — pavasaris praėjo.
Tik įsiklausyk — jis čia.
Nors ir iešos žiedus jau seniai paliejo.
Nors ir varpos rugio išplaukė į vėją.
O vis tiek jis čia!

Kas akimirksnį kas nors prabyla
Nuo dirvonų, girių, pakelių —
Į upelį, į žvaigždes, į tylą —
Nauju žiedu, šiltu sparneliu...
Kas akimirksnį — į sielą prasisunkia
Po lašelį vėjo nuostabaus.
Tai pavasaris juk prieš kelionę sunkią
Kojas bruknėm žydinčiom apaus.

Nesakyk, kad jis — prisiminimas,
Kad ranka su sprogtančiais žilvičiais jau trūšėla.
Jei pavasaris — neslūgstantis laukimas,
Jei pavasaris — kaip amžinas gimimas...
Tik įsiklausyk — jis čia — — —

niam vakariečiui sunku iš viso patikėti, kad pažanga ir mokslas galėtų būti persekiojami. Jie turi tik fanatiško tikinčiojo ar nacionalisto persekiojimo sąvoką. Nors dabar dalykai keičiasi iGed. Galva prieš kiek laiko pasakojo apie tris studijų centrus, susikūrusius Vakarų Europoje, studijuoti tikėjimo problemoms komunistiniuose kraštuose. Ir šie centrai skundžiasi faktiškos medžiagos neprieinamumu iš Pabaltijo kraštų. Baltiškųjų studijų draugijos globoje vertėtų užmegzti ryšius su šiais centrais dvejopu tikslu: padėti jiems gauti medžiagos ir bendradarbiauti, ją analizuojant. Studijuoti religinę fenomenologiją tikėjimo persekiojimo kraštuose būtų humanistinio

mokslininko vertas uždavinys. Jis ilgainiui galėtų prisidėti prie ligišiolinio religinio gyvenimo formų pozityvaus kritikavimo ir tobulėsiu religinių formų išvystymo. Prasidėjęs ekumeninis sąjūdis galėtų sudaryti bendrą klimata tokioms studijoms.

Šalia to, filosofinis priėjimas prie problemų neturėtų būti išskirtas iš šių studijų vien dėl to, kad jis neturi ko nors būdingai pabaltietiško. Čia iškilančios problemos yra plačiai žmogiškos ir šaukiasi gilesnio apmąstymo. Ir šioje konferencijoje buvo jausti vienu kitą diskusijų pabaigoje, kad po fenomenų apžvalgos būtų vieta ir principiniam apspars-tymui. Galimybė reiktu paieško-ti. Pradžią ir čia galėtų sudary-

Dialogas su taip ir kitaip galvojančiais

(Atkelta iš 2 pusl.)

nemokėjo škirpai, tai kodėl ją (jei tą pačią) turėjo apmokėti Raštikiui? Ar jis priimtinesnis, minkštesnis, leisis nusiderėti, duosis vokiečiams atplėšiamas nuo to nesukalbamo Bra-zaičio įtakos? Aiman, vis tas nelem-tas politinis naivumas, kartais šven-tas, kartais prakeiktas. Jam į sijną įsikabinusi, kaip ragana vaiposi ir kita negerovė, kurios vardas — spontaniskumas. Labai dažnai ir iš-mintingi vyrai, nesustoję nors aki-mirkai pagalvoti, apmąstyti, ima ir padaro ėjimus, atlieka veiksmus, ku-rie prieštarauja net elementariems politinės logikos reikalavimams. Nagi, yra ir toks paukštis, šaipykis nesišaiptyk, pone profesionale, (jis naiviai kraipo ignorantišką galvą kiekvieną kartą, kai bandai jam pa-skaičiuoti lekciją iš politinės teorijos ar politinės logikos). Jam atrodo, kad toks paukštis visai neegzistuoja, kaip neegzistuoja grybų sėklos. Tie-sa, retai kas tą paukštį mato, beveik nesutinka, nepažįsta. Jis lengvai iš-baldomas ir naivininkų ir sponta-nininkų. Spontaniskumas yra di-džiausias politinės logikos priešas, nes jis nesitraukia įai iš kelio, ne-nori subordnuotis, kaip privalėtų būti. Vargu Lietuvoje turėjome ki-tą tokį politinės logikos ekspertą, koku buvo Ern. Galvanauskas. Jei Krėvė-Mickėvičių / paleckinę liau-dies vyriausybę nuvedė dalinai nai-vūs lūkesčiai, tai Galvanauską — visiškai kiti motyvai. Jis buvo per-dėm gudrus ir politiškai logiškas, kad nesuprastų ir neužuostų, kuo viskas kvepia. Jis neturėjo jokių poli-tinių iluzijų, bet jis turėjo logiš-kai pagrįstą ekonominių iluzijų. Galvanauskas netikėjo, kad bolšev-i-kai bus tokie ūkiškai kvaili ir poli-tiškai nelogiški, puldami tuoj griau-ti klestinčią Lietuvos ūkį savo pačių nenaudai. Kur matei tokį kvailį, galvojo Galvanauskas, kuris pliaunų, keptų ir lėbautojams į vaikių sta-lą neštų aukso kiaušinius dedan-čią vištą, užuot leidus jai ir toliau tuos kiaušinius dėti į jo paties "loc-na" krešį. Zandikauliai traskėjo kiekvienam (nagi ir man), kam te-ko turėti diskusinį dialogą su Gal-vanausku ir susidurti su jo logiška-i aštria argumentacija. Čiaudėjo Smetona su Tubeliu Kaune, o vė-liau Škirpa - Karvelis - Skipitis Ber-lyne, kai šis imdavo skaityti poli-tinės logikos lekcijas jiems. Kai žy-mas masonas sutiko būti kaip be-nyčios Klaipėdoje statybos k-to pir-mininku, dažnas anuomet šūktelė-jo: tai politinis oportunizmas. Neži-nau ir skelbiu šiuo klausimu neut-ralumą. Težinau, kad tai neprieš-tarauja polit. logikai ir kad Galva-nauskas neturėjo nė krislo naivu-mo. Gal būt, mes kai ką, gal net daug ką, nežinome apie masonus aplamai ir apie patį Galvanauską, konkrečiai. Na, bet gana su tuo na-ivumu. Ką darysime su palaida ba-la? Nebeliko laiko nei vietos šnek-telti apie veiksmus, sugestijas dėl jų reformos, senas ir naujas šiais klausimais idėjas. Tiesą pasakius, nėra nė pakankamo entuziazmo ves-ti daugmaž akademišką dialogą su tais, kurie turi stiprią, sakykime tie-sią, partišką tendenciją tempti šį klausimą ant partiškai oportunisti-nių ašmenų. Toks pašnekesys bū-tų betikslis. Gaunasi įspūdis, kad, pavyzdžiui, naujininkai ir kri-k-demai iš esmės neprieštarautų vi-

lausekams ir toks prieštartinis: vai-kigali, per drąsiai laiploji ant kulnų dideliem, garbingiem žmonėm. Ne-sutinku, kad, ir 30-40 metų pra-ėjus po įvykių, neturėtume būgną vadinti būbni. Panaši, analitinio pobūdžio essay būtų medinė ir su-stingusi, be gyvų pavyzdžių, be žmogiškosios tikrovės iliustracijų. Tų žmonių kulnys ne iš porcelai-no, nesuliskis, jeib tik nesimėlti fa-rizejikiškais akmenimis ir neskaičiuo-ji nuodėmes kitų, pats ne šventuo-liu, o nusidėjėliu būdamas.

METINIS LITUANISTIKOS INSTITUTO TARYBOS POSĖDIS

Lituanistikos instituto pirmi-ninkas dr. J. Gimbutas praneša, kad metinis Lituanistikos insti-tuto posėdis įvyks birželio 8-9 die-nomis - Philadelphijoje prof. J. Puzino namuose. Laukiama 14 dalyvių, jų tarpe L. I. prezidui-mo išdinininko dr. T. Remeikio ir Bibliografijos skyriaus vedėjo J. Dainausko iš Chicago. Posė-džiuiose bus svarstomi L. I. leidi-nių reikalai, renkami nauji insti-tuto nariai, planuojamas insti-tuto suvažiavimas 1975 metais. Ta-rybą sudaro prezidiumo nariai ir visų instituto skyrių vedėjai. Kvie-čiamas ir buv. L.I. pirmininkas dr. V. Maciūnas, dabar rengias IV-ą Lituanistikos Darbų to-mą.

marksizmo sampratą?

Nauji leidiniai

P. Gaučio išverstos romano viršelis, piešas Ados Korsakaitės-Sutkuvienės

• Jose Eustasio Rivera, **AMAZONĖS DŽIUNGLESE**. Romanas. Išvertė P. Gaučys. Išeido Lietuvos knygų klubas 1974 m. Aplanko ir viršelio piešinys Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Ilustracijos dail. Julio Vanzo. Kalbą žiūrėjo Juozas Masilionis. Spaudė „Draugo“ spaustuve, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60636. Knyga 356 psl., kaina \$6.00, gaunama „Drauge“.

Tolimų kraštų ir nuotykių mėgėjams šitas žinomo kolumbiško rašytojo romanas skaityti bus vienas malonumas. Anot knygos aplanko parašė, J. E. Rivera, atvaizduodamas Amazonės upynio gumos rinkėjų kančias šio šimtmečio pradžioje, nutraukia nuo mūsų akių tokia nepermatoma skraistė, kokia yra ir šio krašto nei peržengiamos, nei įžvelgiamos girios. Būdinga lietuviui sielai meilė miško, pilno stiprtingos, ko ne religinės mistikos, čia susitinka su klaukta savo priešinyste, atogrąžų giria, pilna ne tik savo vėslumu savė naikinamos augmenijos, bet ir klaukiausias išvaizdos gyvulių.

Sintetinės gumos atradimas šia gumos rinkėjų tragika užbaigė, kaip toli siekias mokslo išlaisvinimas. Šiandien tai yra praeitis, psichologiškai tolima praeitis, tačiau laiko atžvilgiu ji yra taip netoli nuo mūsų.

Šalia rašytojo vieną kitą išnaudojimo, šiame romane mes sutinkame ir poetą - teisininką, kuris nesiliauja tikėjęs į Vakarų kultūros teisės jėgą ir — kai kas sakytų — naiviai siekia jos pagalbą išlaisvinti sklandžiamuosius.

Povilas Gaučys, šio romano vertėjas, yra patyręs ekskursijos vadovas, mums keliaujant po Pietų Amerikos ir Ispanijos kultūras, tiek topografiniu, tiek literatūriniu, tiek kultūriniu požiūriu.

• **SEJA**, 1974 m. Nr. 1 - 2. Tautinės demokratinės minties laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Redaguoja Liudvikas Šmulskis, 2523 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. Redakcinė kolegija: Z. Dailidka, K. Karvelis, V. Sruogienė. Administruoja Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. Straipsnių antraštės ir užsklandos dail. Broniaus Murino. Žurnalas išsina 4 kartus per metus. Metinė prenumerata \$5.00. Atskiro numerio kaina \$1.50. Spausdina M. Morkūno spaustuve Chicagoje.

Naujame žurnalo numeryje, be kita ko, rašo V. Sruogienė apie dėmesį Lietuvos praeičiai, minima Prano Čepėno 75 metų sukakti, P. Jonikas aptaria prof. Prano Skardžiaus nuopelnus, spausdinamas jau mirusio S. Baltušio straipsnis „Lietuvos teismai“, Kazys Karvelis stato klausimą: ar sugrįš lietuvių liaudies kultūra į kaimą?, V. Sruogienė dar idomiškai užsimena apie Jurgį Baltrušaitį, Albiną Rimką ir Jurgio Savickio šeimos tragediją. Patraukli ir apžvalginė žurnalo dalis.

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES**, Volume IV, Number 4, Winter 1973. Žurnalas yra leidžiamas Baltijos studijų studijų puoselėjimo draugijos (Association for the advancement of Baltic

Studies). Redaguoja Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg College, Allentown, Pa. 18104. Užsakymus ir prenumeratas siųsti šiuo adresu: Executive Office of the AA BS, 366 - 86th St., Brooklyn, N. Y. 11209. Draugijos nariai, mokėdami \$12.00 dolerių metinį nario mokestį, gauna ir žurnalą. Studentams žurnalo prenumerata \$6.00. Bibliotekoms ir šiaip institucijoms prenumerata metams \$15.00.

Šis anglų kalba leidžiamas žurnalas yra sutelktinė lietuvių, latvių ir estų mokslininkų pastanga Baltijos kraštų praeities ir dabarties problemas pristatyti pasauliui aukšto lygio įvairiausių mokslų svarstymams.

Tik kažkaip šiame numeryje

Nuotr. V. Mazelio

Rimantas Vėžys

ATOSTOGOS

Vasarom
Išvažiuoja
Tolimuosia
Miškuosna
Prisigėrta
Pušų kvapo
Tyro ir šalto
Ežerų vandens
Šiaurės pašvaistės spalvų
Ir mėlyno dangaus.

Grįžęs
Miestan
Vaikštau
Pagiriodamas
Ir žalsiu
Mėlynos padangės
Gabalais

TONY POWELL
(Povilonis)

REAL ESTATE BROKER
Associated with
REGNIER REALTY
6031 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60638
Tel. 582-1700 — Res. 735-1968

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES**, Volume IV, Number 4, Winter 1973. Žurnalas yra leidžiamas Baltijos studijų studijų puoselėjimo draugijos (Association for the advancement of Baltic

pasigendame kiek didesnio lietuvištinio temų indėlio. Sakysim, kompiuterinė žurnalo dalijė, iš septynių pozicijų, tik vienos tema yra lietuviška. Tiesa, Vilmos Voigt straipsnyje apie Baltijos studijas Vengrijoje yra kalbama ir apie lietuvių, šalia latvių ir estų. Bet ir jame objektai ir šaltiniai daugiausia imami tik iš anapus geležinės uždangos. Jei minimos išeivijos pavardės, tai tik tokių mokslų kaip archeologijos ar kalbotyros, išeivijos lietuvių grožinės literatūros, matyt, Maskva ir vengrams mūnėti neleidžia, nors yra žinoma, kad vengrai tiesiogiai yra prašę iš laisvojo pasaulio jos prisistūti, ir ji buvo pasiūta. Tačiau kaip pavergtoje Lietuvoje, taip ir Vengrijoje nei enciklopedijose, nei antologijose, nei literatūros istorijose bei mokslinėse studijose išeivijos kūrybingiausi literatūra turi garbės būt neminima.

Žurnalo knygų apžvalgose, iš daugiau dešimties recenzuojamų leidinių, nerandame nė vieno, kuris tiesiogiai liestų lietuvišką. Tai irgi akivaizdus pusiausvyros neišlaikymas, dėl kurio kalta gal ne tiek pati redakcija, kiek mūsų pačių slinkis.

• **EGLUTĖ**, 1974 m. gegužės mėn. Vienintelis lietuviškas laikraštis vaikams išeivijoje. Redakciją sudaro: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevičienė, Danguolė Sadūnaitė. Administruoja ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. Metinė prenumerata \$5.00.

Šis Eglutės numeris ypač stiprus tiek piešiniais, tiek Pušėlės ir Ritonės Jotvingytės apsakymais, ir kita smulkesne, vis gerai parengta medžiaga. Bet ši kartą ypač skaitytąja džiugina tie gerą literatūrinį skonį, talentą ir vaiko psichologijos pažinimą liudijantys Onėvičiūtės ir Birutės Pūkelevičiūtės eilėraščiai — šedevrai.

• **PENKIOLIKTASIS DERLIUS**. Moksleivių metraštis 1973 - 1974. Chicago Aukštesniosios lietuviškos mokyklos Tėvų komiteto leidinys. Redaktorės: Dalia Bilaišytė ir Daiva Barškytė. Redakcinė komisija: Leona Bradūnaitė, Marija Bružaitė, Rita Kupcikevičiūtė, Radutis Orentas, Arūnas Pemkus, Danutė Salikytė ir Indrė Toliušytė. Metraščio globėjai: Juozas Masilionis ir Rimas Cernius. Piešiniai Marijos Bružaitės, Ritos Kupcikevičiūtės, Arūno Pemkaus ir Indrės Toliušytės. Spaudė Vlado Vijeikio spaustuve Chicagoje. Tiražas 300 egz. kaina \$3.00.

Didelio formato, gražiai suvarkytas, 126 psl. leidinys, kurio rašinius ir nuotraukas atspindi šios mokyklos kasdieninis darbas, šventiški momentai ir jos mokinių plunksnos pajėgumas. Pažymėtina ir tai, kad mokykla tokius leidinius mokslo metų pa-

Jonas Aistis (1904-1973)

Nuotr. V. Mazelio
„Lietuvių poezijos pavasario Chicagoje“ programos rėmuose šandien 2 val. popiet Lietuvos centro kavinėje rengiamas Jono Aisčio gyvenimo ir valdų jo paties pasipasakojimų bei įskaitytos kūrybos montažas.

baigoje išleidiu jau penkioliktą metal, neuždarydama durų jin ir iktoms lietuviškas mokykloms. Siemiet bent 6 leidinio puslapiai skiriami Clevelando Sv. Kazimiero lietuviškiei mokyklai.

• **MŪSŲ ŽINIOS**, 1974 m. gegužės mėn. 19 d., Nr. 10 (52). Lietuvių jėzuitų ir jaunimo centro Chicagoje dvasiaitinis biuletenis. Atsakingasis redaktorius Algimantas Kezys, S.J. Biuletenį redaguoja Danutė Vakarė. Redakcijos ir administracijos adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Akis pirmiausia užkliūva už LKMA premijų įteikimo, už ateitininkų šeimos šventės, už Lietuvos fondo suvažiavimą.

• **PASAULIO LIETUVIS**, 1974 m. kovo - balandžio mėn. Nr. 4/69. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja Stasys Barzdukas, 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Administruoja Stasys Džiugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$3.00.

• **SALTINIS**, 1974 m. balandžio mėn. Nr. 2. Tikiybines ir tautines mintis iliustruotas žurnalas. Išsina kas antras mėnuo. Leidžia Sv. Kazimiero sąjunga ir maironai. Redaguoja S. Matulis, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Brid-

Jono Aisčio žodžio muzika New Havene

Lietuvių Moterų klubų federacijos New Haven'o klubo dėka šio miesto vardas yra tapęs šiluminiu aukšto lygio lietuviškiems renginiams. Ilgametės klubo pirmininkės Salomėjos Valiukienės iniciatyva ir organizacija gegužio 11 d., 6 val. vakare, įvyko tikrai šiose apylinkėse reto lygio akademija, skirta Jonui Aisčiui.

Baltai žydinčių sedulų puokštės prieglobstyje stovėjo dailininko molbertas. Nuo jo keliomis nuotraukomis žvelgė pats poetas Aistis į savo čia pat išdėstytus poezijos leidinius. Akademija atidarė klubo pirmininkė Salomėja Valiukienė, pakviesdama studentę Vaivą Vėbraitę praversti vakaro programą. Įvalgiai panusiais pristatymais Vaiva iškvietė pirmiausia poetą, dramaturgą Stasį Santvarą, vėliau aktorį Henriką Kačinską byloti apie poetą Joną Aistį.

St. Santvaras dailiai ornamantuotu, nuoširdžiu žodžiu atvėrė Aisčio — žmogaus intymiąją pusę. Iš Aisčio publicistinio veikalo „Laikas ir žmonės“ jis paskaitė keletą intymių, spalvingų istorijelių apie poetą draugus K. Binkį ir Antaną Miškinį. Papasakojo ir apie savo pirmąją pažintį su Aisčiu — tyliu, kukliu, nedraisiu. Toks jis būdavo tarp mažai pažįstamų žmonių. Vėliau, pažindami pražydus, pasirodydavo Aistis ir šnekus, ir drąsus, ir su humoru. Visa tai prasisakė, davė ir jo gausioje lyrikoje. Lyrikoje, ne kristaliniame kaste užmigusi, o pilnai gyvoje poeto genties lūpose. Neuzmigo ji kristaliniame kaste, o liko visuotnai mylima todėl, kad ir pasiekusi asmenines poėtinės estetikos gelmes,ėjo su laiku, su žmonių nuotaikomis. Pats Aistis sau ir savo lyrikai buvo pastatęs šiuos reikalavimus: atvirumą, nuoširdumą, aiškumą ir papras-

tumą. Aisčio didžiosios gyvenimo vertybės rikiavosi šia tvarka: Dievo išpažinimas, Lietuvos meilė, betamė jos laisvė ir poezija. Aisčio publicistika, taip kaip ir jo lyrika, buvo giliai asmeniška. Jo „Milfordo gatvės elegijos“ — tai „... sielvarto sklidina giesmė Lietuva! — St. Santvaro žodžiais tarant.

Iškilusis aktorius Henrikas Kačinskas bene pirmą kartą New Haven'e. Jo širdimi ir lūpomis, ne — jo visa esybė ta gera pusvalandį kalbėjo patsai Aistis. Toji žodžio muzika plaukė tai žaislingais, tai tiesiog iki skausmo sielvarto kupiniais posmais: „Fuga As moll“, „Pastoralė“, „Buvęs saulė“, „Silainė“, „Sneigė“, „Aš pajutau“, „Naktis“, „Rugpjūčio naktis“, „Praeitis“, „Paverttoji“, „Poeto mirtis“. Nuo aistiškosios baltos saulės, per juodas naktis — iki pačios Juodosios Nakties, kuri poeta nvedė pas pačią Balčiausiąją Saule, jūtai Aistį gyva, čia pat. Toks jis ir liks savo žodžių muzika savo genties lūpose.

Yale universiteto muzikos studentai su dideliu nuoširdumu ir muzikiniu pajėgumu pagrojo Dvoržako „As dur“ styginį kvartetą. Pabaigoje ilgametė New Haven'o senesniosios kartos veikėja M. Jokubaitė pasidžiaugė puikia programa ir nuo savęs padėjo jos dalyviams bei New Haven'o Moterų klubui už šį šaunų renginį.

Skanėstais turtingas buletas, ir šeiminingi nuoširdumas, sulaukė maloniame paviešėjime svečius, atvykusius net ir iš tolimojo New Yorko.

G. Iva.

MIRĖ ATOMŲ TYRINETOJAS

Argona laboratorijos tyr. fizikas Paul Gast, 57 m., vienas iš padėjusių išrasti atominę bombą mirė geg. 27 d. Hinnale ligitinėje.

HOLD IT!

We have a savings plan for your financial future ... and you'll like saving with us. Ask your friends and neighbors about St. Anthony Savings!

Annual Yield	Quarterly Yield	Monthly Yield	CLASSES OF SAVINGS:	Minimum Deposit	Per Centage
7.437	7.416	7.372	4 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$10,000.00	7 1/4%
7.394	7.169	7.118	4 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$5,000.00	7%
7.083	6.982	6.863	2 1/2 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$5,000.00	6 1/4%
6.812	6.844	6.408	2 years CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$5,000.00	6 1/4%
6.541	6.387	6.353	1 year CERTIFICATE OF DEPOSITS	\$5,000.00	6 1/4%
5.399			PAID-UP SAVINGS PASSBOOK	\$ 100.00	9 1/4%
5.136			OPTIONAL SAVINGS PASSBOOK	\$ 10.00	9%

PAS MUS NE VISI DARBININKAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBėti LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings

MEMBER F.S.L.I.C. WASHINGTON, D.C.
1447 South 49th Court Cicero 60650
Telephone 656-6330 and 242-4395
JOSEPH F. GRIBAUSSAS, Vėdėjas
Open Mon. 9-5, Tues., Thurs., Fri. 9-5, Sat. 9-1; Closed Wed. & Sun.

STANLEY JR. SAYS:

1974 Plymouth, Duster ONLY \$2511

LeBaron 2-Door Hardtop

Save up to \$1,500.00 on new 1973's

BALZEKAS

CHRYSLER PLYMOUTH VALIANT IMPERIAL

4030 So. Archer GOODYEAR TIRES Tel. VI 7-1515

Buy in Brighton Park - You Don't Have To Drive Miles For Service

Buy in Brighton Park - You Don't Have To Drive Miles For Service

Kultūrinė kronika

Poezijos pavasaris Chicagoje šį savaitgalį

Šiomis dienomis Jaunimo centro kavinėje išskirtinai švenčiama kultūrinis vakaronių 1973-1974 metų sezono pabaiga. Vakaronių vadovė Teresė Pautienė-Bogutienė ir jai nepavargstantis tartininkas dr. Jonas Boguta suprojektavo gegužės 31 d. ir birželio 1 d. lietuvių poezijos šventę Chicagoje. Tai įdomus ir pirmakartinis toks įvykis visos išeivijos kultūriniam gyvenime.

Vakar vakare Jaunimo centro kavinėje buvo žodinis, muzikinis ir vaizdinis lietuvių poezijos montažas. Šiandien 2 val. popiet ten pat rodomi poetų Mykolo Vaitkaus ir Jono Aisčio gyvenimai judančiu filmu ir skaidrėmis ekrane, kartu klausantis ir juostuosna įrašytos jų kalbos bei autorinių skaitymų. Tuoj po Vaitkaus ir Aisčio prisiminimo ir pagerbimo Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas Leonardas Andriekus kalbės apie šiaandieninės lietuvių poezijos problemas ir modernios bendrąjį pašnekest. Ten pat kavinėje šiaandien 7 val. vak. vyks išeivijos poezijos vakaras, kuriame savo kūrybą skaitys: Gražina Tulauskaitė, Lijūnė Sutema, Vitalija Bogutaitė, Eglė Juodvalkytė, Zivilė Bilaišytė, A. Pečiūraitė, Teresė Pautienė-Bogutienė, Leonardas Andriekus, Kazys Bradūnas, Rimas Vėžys, Remigijus Bičiūnas. Po vakaro programos Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas Jaunimo centre turės drauginį susirinkimą su Chicagoje ir apylinkėse lietuvių rašytojais, o sekmadienį (birželio 2 d.) 10 val. ryte įvyks koplyčioje atlaikys mišias už mirusius lietuvių rašytojus ir pasakys atitinkamą pamokslą. Mūsų literatūros bičiuliai ir visa lietuviškoji visuomenė kviečiama visur šioje poezijos šventėje dalyvauti.

KNYGA APIE KRISTIJONĄ DONELAITI, ANTANĄ STRAZDELĮ IR ADOMĄ MICEVIČIŲ

Montrealio gyvenantis vyresniosios mūsų kartos poetas ir platus žvilgsnio kultūrininkas Pranas Dom. Girdžius parašė tris beletristines apybraižas apie Donelaitį, Strazdelį ir Adomą Micevičių.

Poetas Girdžius, būdamas kartu literatūros kritikas ir kultūros istorikas, pasiėmė uždavinį išryškinti dvasinį Lietuvos veidą didžiosios jos tragedijos laike, būtent, kai buvo Didžioji Kunigaikštija ir prasidėjo šimtametė naktis. Tam tikslui jis pasiėmė apžvelgti tris rašytojus: Kristijoną Donelaitį, Antaną Strazdelį ir Adomą Micevičių. Būdamas gerai susipažinęs su šio laikotarpio visos Europos politine ir kultūrine situacija ir išgyvendamas savo problemą poeto dvasia, autorius šioje knygoje pažiūrėjęs ne tik toli į senųjų žvalgių, bet ir tikrų poezijos perliū.

Knyga, pavadinta "Tos pačios motinos sūnūs", leidžia Lietuvos knygos klubas Chicagoj.

LIETUVA IR LIETUVIAI FUNK & WAGNALLS ENCIKLOPEDIJOJE

Šiame krašte labai populiarus Funk & Wagnalls New Encyclopedia naujasis savo 1973 metų laidos 15-tame tome nemažai duoda medžiagos apie Lietuvą ir lietuvių, skirdama tam reikalingą puspenktą dviskiltnio puslapio. Palyginimui galima suminėti, kad Latvijai ir latviams tame pat tome skiriama tik pustrėčio puslapio. Lietuvos istorija enciklopedijoje apžvelgiama neiš-

Nuotr. V. Maželis

Živilė Bilaišytė

ZODIS

Vakar atėjo žinia,
kad žodis dingso.

Visą naktį pimsime burtus
iš liepsnos,
iš šešėlių,
iš tamsos.

Nupintas žalvario pinklės
išdėstysim kalno viršūnėje.

Ir šokį sukursim papėdėję
iš maldos,
iš giesmių
ir sviesos.

Padangės žaroj įrašytas
žodis saulės pirštais.

kraipytai iki pat šių dienų. Pabrėžiama slogi rusų okupacija ir tautos priešinimasis. Atskirai kalbama apie pačių lietuvių kalbą ir lietuvių literatūrą, vėl pažymint, kad sovietinė okupacija ją perskėlė į dvi dalis: į šiaurinę Lietuvoje rašomą ir kuriamą išeivijoje. Šią enciklopediją leidžia Funk & Wagnalls, Inc. New York.

GAILESTINGŲJŲ SESERŲ KONGRESAS

Tarptautinis katalikių gailestingųjų seserų kongresas Romoje sutraukė apie 4,000 dalyvių.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug autapysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. PROspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

KULTŪRINĖ PROGRAMA KENNEBUNKPORTE

Pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine, šios vasaros sezonui ruošiamą platą kultūrinę programą iš koncertų, literatūros vakarų ir paskaitų. Sezonas prasidės birželio 29 d. ir baigiasi rugsėjo 2d. — Darbo šventė. Pas pranciškonus kasdien atostogauja apie 160 - 200 lietuvių. Kultūrinė atmosfera labai gyva.

SIEMET BUS PASKIRTA DEŠIMTOJI VINCO KRĖVĖS LITERATŪROS PREMIJA

Montrealio lietuvių akademinis sambūris šiemet skiria dešimtąją Vinco Krėvės literatūros premiją už geriausią 1972-1973 metais išleistą lietuvių grožinės literatūros knygą Vakarų pasaulyje. Vadovaujantis premijos statutu, Krėvės premija negali būti skiriama knygai, jau atžymėjusiai kokia kita premija ar laimėjusiai literatūrinį konkursą. 500 dolerių vertės Vinco Krėvės literatūros premija skiria ir organizuoja Montrealio lietuvių Akademiniis sambūris. Iškilmingas premijos įteikimas numatomas š. m. spalio 5 d. Montrealyje, Kanadoje.

Knygą dešimtajai Vinco Krėvės literatūros premijai atrinks ir balsų dauguma nuspręs penkių asmenų jūry komisija, kurios sprendimas yra galutinis. Jūry komisijos sudėtis bus viešai paskelbta vėliau, kai savo atstovus jūry komisijon paskirs Lietuvių rašytojų draugija ir Lietuvių Bendruomenė.

1972-73 metais išleistųjų knygų autoriai ir leidėjai yra prašomi Akademiniam sambūriui atsitiesti po 5 (bet nemažiau dviejų) egzempliorių Krėvės premijai kandidatuojančių knygų. Gavus po 5 egz. kandidatuojančių knygų, jūry komisijos darbas būtų daug našesnis ir lengvesnis. Negautų 1972-73 metais išleistųjų knygų jūry komisija gali ir visiškai nesvarstyti.

Knygos siųstinos Akademinio sambūrio pirm. dr. Jūratei Cipilajauskaitei-Tanner, 699 Victoria Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada.

SOVIETŲ ROMANAS VEL GARBINA STALINĄ

Maskvoje išleistas Ivano Stadinio romanas "Karas", kuriame pirmą kartą po eilės metų taip aukštinaamas Stalinas, atremiant jam Chruščiovo iškeltus priekaištus.

STAMBI MENO PARODA

Chicago meno institute, Morton padalinyje, nuo birž. 15 iki rugs. 11 d. bus 71-ia Amerikos meno paroda, kurioje dalyvaus 58 dailininkai su 108 kūriniais.

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines and Checkwriters
Nuomoja — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas aptarnavimas
5616 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išplaustyti paveikslai rėmai, pritvirtinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metaforai aplėti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIRginia 7-7258 - 59

Nuotr. V. Maželis

Eglė Juodvalkytė

MINTYS PAVASARIO NAKT!

trečią kartą
jis gimė
joje:
meilė kaip ugnis
kaip ledas
šalta šalta šalta
juokas lyg gėlės
lyg lietis
gailus gailus gailus
mimimas
kaip mirtis
kartus kartus kartus
gyvenimo tuščiam lange
jis mirė trečiąkart

SKULPTŪRA "KODEL?"

Prie Chicago universiteto rūmų pastatyta Richardo Hunt sukurta 8 pėdų bronzinė skulptūra "Kodel?". Skulptūros įrengimui lėšas parūpino S. H. Nerlove fundacija. Dabar prie universiteto lauke yra 11 panašių skulptūrų.

DAŽAU

LANGUS BEI GARAZUS
IS LAUKO
Nebrangiai
436-7041

KONCERTINĖS YPATINGAS GITARAS IR KANKLES

DARO PAGAL UŽSAKYMĄ IR
TAISO STYGIŲ MUKIKOS INSTRUMENTUS
KVIRINAS RUNIMAS
4914 W. Cermak Rd.
CICERO, ILL. 60650
Tel. — 652 - 3200

GIFTS INTERNATIONAL

VAZNELIŲ PREKYBA
Dovanos įvairioms progoms
2501 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Tel. (312) 471-1424

APIE FOTO REPORTAŽUS

Fotografavimo srityje aukštų laimėjimų pasiekė ir eilėje didelio tiražo amerikiečių spaudinių dalyvaujantis Jonas Dovydenas žurnalistikos vadovėliui parašė straipsnį apie foto reportažus.

MIRĖ LAIKRAŠTININKAS ALSOP

Tesulaukęs 60 m. Washingtone mirė knygų autorius, laikraštinių Stewart J. O. Alsop, sirgęs leukemija, o paskutinėmis dienomis ir plaučių uždegimu. Kad jis serga leukemija, sužinojo 1971 m. liepos mėnesį. Žinodamas, kad serga negydomai, parašė knygą "Stay of Execution".

MARCONI ŠIMTMEČIO PARODA

Švenčiant 100 m. sukaktį nuo radijo išradėjo Marconi gimimo, nuo birž. 10 iki rugs. 2 d. Mokslo ir pramonės muziejuje Chicagoje tai suakciai paminėti bus specialioji paroda. Visa eilė ekspozicijų atgabenta iš Marconi tėvynės Italijos.

RELIGINĖS LAISVĖS KONFERENCIJA

Ryšium su JAV 200 m. nepriklausomybės minėjimu 1976 m. Philadelphiaje šaukiama 6 dienas užtruksianti vadinama Religinės laisvės konferencija, kur dalyvaus apie 500 religinių vadų, teisininkų, istorikų, pedagogų, kovos dėl teisių aktyvistų ir kitų.

MIRĖ DRAMATURGAS R. CREAM

Daugelio dramų autorius Robert Cream, 50 m., mirė širdies smūgio ištiktas. Už savo dramą "The Defenders" jis buvo laimėjęs televizijos Emmy premiją. Daugelis jo dramų buvo perteiktos radijo ir televizijos programose. Buvo baigęs Katalikų universitetą Washingtone.

MASKVA KIETA RASYSOJUI NEKRASOVUI

Rašytoją Viktorą Nekrasovą, kuris kritikavo Solženicino ištrėmimą, komunistai išmetė iš Kiono teatrų darbuotojų unijos ir pagrąsino, jeigu neprisitaikys, tai bus išmestas ir iš rašytojų unijos. Tik Maskva naudoja tokias politines prievartos priemones prieš laisvą pasireiškiančius rašytojus.

MIRĖ KOMPOZITORIS, DIRIGENTAS ELLINGTON

Plaučių uždegimu New York, Columbia ligoninėje, mirė Ed-

ward Kennedy (Duke) Ellington, daugelio plačiai pasklidusių dainų kompozitorius ir orkestro dirigentas. Skelbiami jo mirtį, amerikiečių dienraščiai jį vadino džiaz karaliumi. Velionis buvo sukūręs per 6,000 įvairių muzikos dalykų. Palaidotas su religinėmis apeigomis, dalyvaujant apie 10,000 žmonių miniai, jį laidojo daugeliui muzikų.

• Lietuvos Šaulių Sąjungos Toronto VI. Putvio kuopos DVIDE-SIMTMETIS. 1954 - 1974. Išleido L. S. S. T. Toronto VI. Putvio kuopa. Redagavo Pranas Alšėnas. Viršelį ir skyrių antraštes piešė kum. J. Staškus - Staškevičius. Techninė priežiūra St. Dargio. Didžioji nuotraukų dalis St. Dabkaus. Spaudė Litho-Art, 971 College St., Toronto, Ontario, Canada. Leidinys 48 psl., gausiai iliustruotas nuotraukomis.

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir taisymas

2840 W. 60th St.,

Tel. KEEpublio 7-1941

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis.

American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patyrimą šioje srityje. KIEKVIENA GRUPE LYDES PATYRĘS KELIONIŲ PALYDOVAS.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJE PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune)

Užpildytos grupės: birželio 11 ir 17 d. ir liepos 8 ir 31 d.

BIRŽELIO 27 D.	— Iš Chicago — \$1070.00, iš New Yorko — \$955.00
LIEPOS 23 D.	— Iš Chicago — \$1085.00
RUGPUCIO 4 D.	— Iš Chicago — \$1,050.00; iš New Yorko — \$945.00
RUGSEJO 1 D.	— 15 dienų: Iš Chicago — \$963.00; iš New Yorko — \$857.00 20 dienų su Roma: Iš Chicago — \$1,085.00; iš New Yorko — \$980.00 Iš Chicago — \$898.00; iš New Yorko — 792.00

PRICES & AIR FARES SUBJECT TO CHANGE. RATES QUOTED BASED ON TARIFFS AND EXCHANGES IN EFFECT APRIL 1, 1974.

Taipgi mūsų biuras organizuoja keliones į Havajus — vieną š. m. rugpjūčio mėnesį, kitą vasario mėnesį 1975 m. Patariam registruotis dabar.

DEL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RASYKITE:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintiems atskviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus iškviethmo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus, parūpiname reikalingas vižas.

PERSONAL SELF-PROTECTION

Apsaugokit save ir savo mylimuosius nuo kriminalinių užpuolčių su šiuo patikimu, patogiu, aukšto kokybės naminių asarinių ginklų ginklu. Jis yra aptvintas kartus ir sekundes. Tvirtas metalo konstrukcija su patogiu saugiu gaiduku. Europietiški meistrų gaminti. Lengvai paspaudžiamas gaidukas. Nerokalingas federalinis saugumų ginklų leidimas.

SEND \$19.95 ADD \$1.00 FOR 10 ROUNDS & LEATHER HOLSTER

GUARDIAN, DEPT. DD, BOX A • LONG ISLAND CITY, N.Y. 11101

FRANK'S TV and RADIO, INC.

RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS APARATŲ
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Filomena sako...

KAS NETAUPO ATEICIAI, TAS NEŽIŪRI Į SVIESESNĮ IR TINKAMESNĮ GYVENIMĄ.

Socialinis apdraudimas yra per mažas pragyvenimui. Augšti nuosimčiai mokami Chicago Taupymo bendrovės pridėjus prie Social Security, suteiks Jums ramias dienas jūsų senatvėje, 5.25% ant paprastų knygų, ir iki 7.5% ant sertifikatų.

Šį metų Chicago Taupymo bendrovė švenčia Aukstinį Jubilėjų ir turi laimėjimui - kelionę į Hawaii, Disneyland, Las Vegas ir daug kitokių laimėjimų. Atsilankykite.

CHICAGO

savings and loan association

1214 South Western Avenue 476-7575

SPYGLIAI IR ROYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

MOKSLAI IR PAMOKSLAI

Istorija moko, bet ir sunku išmokyti tą istoriją, o kai sunku išmokyti, tai nežinau, ką iš jos gali išsūžinti. Įvairių valdžių nuvertimų amžiuje nebegali susigaudyti nei istorijoje, nei dabartyje. Pavyzdžiui, šiais laikais nuvertimo valdžia Čilėje, Portugalijoje, Vokietijoje, viceprezidentas išverstas Amerikoje, nieko naujo nebūtu, jei nuverstų ir prezidentą. Lietuviai neatsilieka ir verčia savo aplinkinių vyriausybės. Niekur kaltų nėra, svarbiausias kaltininkas yra pažangos ritmas. Kadangi mes lietuviai konservatoriai, tai mums nelabai prie veido tinka vertinėjimas, bet jei jau taip reikia, tai reikia.

Štai, Vokietijoje pasiūlyta Brandtas todėl, kad jo taktinis pasirodė buvo, mandagiai tariant, informacijos perteikėjas komunistiniam broliui vokiečiui. O mes lietuviai šiose srityse nepasidavėm panikai, kai didžiai gerbiamas Vliko tarnautojas Alseika įsivėlė rusui už kapeiką, mes ne negalvojome Vliko pirmūninko vesti. Nebaram ir to, kuris, anot Ant. Gustaičio, Alseikos skrybėlė tebealko, manydamas, kad grįš jos atsiimti. Žodžiu, mes stipresni už kokius ten vo-

kiečius, kuriuos šnipas taip išgąsdino, kad net kanceleriniai postai išviro.

Zinoma, mūsų pasirinkimas buvo teisingas, nes iš "Gimtojo Krašto" pranešimų matyti, kad ten Alseika rašo ne apie Vliką, bet rašo poeto Juozo Mikuckio atsiminimus, kuris iškilmingai grįžo į tėvynę ir numirė, nespejęs tinkamai pagerbti koncentracijų išradėjo Lenino.

Istorija tam tikra prasme mokslininkė ir pamokslininkė, bet šiaip nelabai vertinama. Praėjusiais metais kun. dr. J. Prunskis skyrė už mokslo veiklą tūkstantinę. Mokslų akademiją sudarė jūry komisija, o komisija, taip sakant, nerado mokslinio veikalo, lyg pats mecenatas būtų prašęs, kad jam tą tūkstantinę pataupyti. Mūsų neįsivaikintų galvojimu, mokslas yra ir dr. J. Griniaus tos pačios akademijos išleistas veikalas "Veidai ir problemos" arba Stasio Ylos "Veidai ir vardai". Bet jei mokslininkė jūry komisija sako, kad ne, matyt ne, ką tu šiais laikais prieš autoritetus padarysi. Dr. Griniaus knygoje liečiamos dainos, o koks ten mokslas, dainų visi ga-

li padainuoti. Niekas ir Jurgėlos pasakos apie 1863 m. sukilimą, juk kas šiais laikais nesukyla. Mažas ir V. Trumpos mokslas apie lietuvius ir Napoleoną, nes lietuviai kiekvieną progą tuos napoleonus salėse kemsia, kad net ausys linksta. Taip sakant, tos knygos nėra mokslas, ir mes su jūry komisija sutinkame, tikrasis mokslas vis tiek lieka Spygliuose, kur aptariamos mūsų visos didybės ir mūsų tautiečių laimėjimai, ieškant priešių, kad galėtų išlieti savo žalgeriško meto narsą.

Bet istorija yra mokslas, kuris tinka ir šiom dienoms. Pavyzdžiui, seniau kokiose misterijose ir išjoja koks nors šaunus kunigaikštis tikru arkliai, o dabar va, per salę kokiam minėjime perskrenda beveik tikras lėktuvas. Ką ten kokios tariamai meninės užuominos, nes jei joja arkliai, žinai, kad karys, praskridęs lėktuvu, ir aiški aviacijos reikšmė. Kartą vaidinimo veteranai tikrom, bet neužtaisytom kulkom šaudė. Jei kas suabejojo artistų sugebėjimu, tai gerdėjo tikrą garą ir parako kvapas žmogų tikrai privertė atkreipti dėmesį į herojiškas aktorų pastangas.

Mokslas yra ir iš vieno du padaryti. Va, dvi Vokietijos, dvi Korėjos, dvi Veteranų šventės Ilinoiso valstijoje, o dabar jau dvi Chicago LB apyg. valdybos. Mūsų nuomone pastarasis įvykis labai geras, tiesiog nuostabus, nes dabar kultūros reikalams ir švietimui pinigų bus kaip šieno, argi dvi mamos leistų savo kūdikiam badauti ir mirti. Taigi, tegu tik kreipiasi ir visi bus aprūpinti.

Šiaip ar taip, istorija yra mokslas, bet jos pamokslų ne visada klausome, o kai neklusai pamokslų, tai vėl kuriasi istorija, todėl ir baigiame šiuos svarstymus dvieliu:

Duokite mokslų,
O ne pamokslų.

P.

BIRŽELIO MĖNUO

Birželio mėnesį yra ne tik Sv. Antano diena. Reikia neužmiršti, kad šį mėnesį taip pat savo dienas turi ir tokie bendruomeniniai naudingi šventieji, kaip Jonas, Vladas, Petras, Povilas ir dar 25 ne tokie svarbūs.

Tikraus Lietuvos paliošiojimas

PAGARBA GRYBUI

"Svečiams buvo patiekta daug įvairių vaišių, netgi grybų".

"Ačiū taipgi daktarui J. Adomavičiui už paaugoktus banketui grybus".

"Sandara"

— Tik vieno nesuprantu: grybauti ar žuvalti mes buvome išvykę!

Spaudos apžiūrinėjimas

— Epidemija. "Keleivis" rašo: "Antai visai neseniai Amerikoje pasireiškė visiškai nelaukta epidemija, o per trumpiausią laiką jau išsiplėtė kone visame laisvajame pasaulyje. Kokie mikrobai tą ligą išaukia — kol kas dar nežinoma, tad ir atitinkamų vaistų neįmanoma pritaikyti."

Šioji epideminio pobūdžio liga yra visiškai skirtinga nuo visų iki šiol buvusių. Anksčiau kuria morsa liga susirgęs žmogus jausdavosi pasilpęs, prisilgęs nuotailkos ir karščio kankinamas virsdavo į lovą ir laukdavo išsigelbėjimo. O naujoji epidemija sukelia visai priešingus reiškinius. Jos paliestas žmogus jaučiasi nepaprastai stiprus, drąsus ir sveikų sveikčiausias. Jo kūnas ir dvasia tiek prisotinta energijos, kad "epidemikas", išsirengęs visiškai nuogas, tarsi velnio vaikomas laksto gatvėmis, parkais, kiemais ar palangėse".

TIKSLOS SPĖJIMAI

Vilniui leidžiamas "Pergalės" 2 nr. straipsnyje apie išeivijos literatūrą yra paminėta, kad esą B. Kazimieraitis yra K. Bradūnas. Mūsų gi žiniomis Kazimieraitis yra tiek Bradūnas, kiek koks Jonas Avyžius Abisinijos kunigaikštis.

Reikšmingiausia balso rūšis

Antanas Laukaitis:

— Aš manau, kad jūs nepysit, jeigu aš savo prieštelių ir savo vardu jūsų paklausi vieno, tiesiog asmeninio dalyko, tai būtent, kaip jūs scenoje dainuojate tokiu aukštu ikoloratūrinu balsu ir gyvenime kalbate žemu, tiesiog, altu. Mes visap sau sukome galvas ir šio klausimo išspręsti nepajėgėme?

Sol. Gina Čapkauskienė.

— Matai, scenoje, kur man reikia dainuoti, aš esu ikoloratūrinis sopranas, gi kalboje, kaip ir visame dabartiniame populiariajame gyvenime, aš turiu "sexy" balsą. Taip kad galvok kaip tu nori.

"Dirva", 1974.IV.24.

TARTINAS MANDAGUMAS

Argentinios eismo policija turi tokią instrukciją: jeigu vairuotojas važiuoja tik leidžiamu greičiu, jei plente jis labai mandagus, niekad nenaudoja garso signalo, važiuoja tik savaime puse, tai greičiausiai jis neturi vairavimo leidimo, dokumentų arba, ko gero, važiuoja vogtu automobiliu.

SVEIKATA IR REKLAMA

Hollywoodo filmų gražuolė ridikiulyje turėjo įsidėjusi kortelę: "Esu žvaigždė. Įvykus nelaimėi, praneškite reporteriams".

Išvengė liaupsininkų

Vakaro vedėjas susirinkusiems svečiams: "Mūsų sekančiam kalbėtoji nereikalingas joks pristatymas. Jis apsisprendė neatvykti ir pasilikti namie".

Humanistė

— Kodėl šovai į savo vyrą strėlę iš lanko?

— Nenorėjau pabudinti vaikų, — atsakė žmona.

Kai sargas sušalą

— Vagių gauja, išnagrinėjusi Taunsendo (JAV) Komercijos banko signalizacijos sistemą, atjungė ją maitinančią elektros liniją ir ėmėsi darbo. Tačiau netrukus jiems teko pakelti rankas. Mat, energija nebepateko ir į elektrinį apklotą, po kuriuo vestibiulyje miegojo šveicorius. Jis pabudo nuo šalčio...

Donelaičio kol kas iš mirusių dar nemokame prikelti.

Dr. J. Boguta

KĄ REIŠKIA MAMA?

Torontiško dienraščio "Star" kolumnistas Gary Laitens neseniai aprašė, ką jo devynmečiui sūniui Ričardui reiškia mama.

Jeigu jam tokį klausimą užduotum, jis turėtų dangėlį atsakymų. Pirmiausia jis pasakytų, jog motina — visuomet žinanti, kur yra jo antroji kojynė. Toliau, jeigu Ričardas susižeidęs koja, motina apie žaizdą aptepanti jodu, o paskiau — dar labai gydančiai papučianti.

Kažin kada rašytas vaikų darželyje tavasis istorijas motina dar ir dabar tobelaukianti specialiam vokie, pagarbiausioj vietoj.

Motina žinanti ką tu veiki žemai rūšyje, nežinanti, kad laikytumei ir tylų tyliuštai. Motina dažniausia valganti atšalusį tostą (kas lieka nuo tavęs), tardama, jog šaltas jai geriau patinka.

Motina turinti stebuklingą nuojautą ir tą pačią minutę atsirandanti šalia tavo lovos, kai tik tu ką nors balsiai susapnuoji.

Motina nepajėgianti švilpauti pro pirštus lygiai taip, kaip tu švilpauji.

Motina nepadaranti "netakto" akivaizdoje tavo draugų, pabučiuodama tavę kaip "mažą baby"...

Motina spėjanti užsiūti tavo naujų kelnų skylę dar prieš tai, pakol tėvas to nepamato.

Motina visuomet klausanti tavęs, kodėl tavo jaunesnioji sesutė verkianti...

Motina taip pat norinti žinoti, ką tau davė valgyti geriau-

Taip pralošim mes kiekvienas visur ir visada, jei per rugpiūtį te eisme grybauti.

Dr. J. Adomavičius

— Nuomonė yra nuomonės turėtoja nuosavybė.

"Dirva", nr. 41

"Taigi, nėra čia ko, ausimis karpyti. Lietuviška pavarde turi tiek pat teisės egzistuoti, kiek anglo, prancūzo, vokiečio, italo."

"Jeigu aš ištariu ano pavarde, tai negi anas bus tiek apkautes, ir negalės ištarti manosios lietuviškos."

Br. Zumeris

Tikrai įtakinga

"Moterys Gyvenime" rašoma: "A. Renger, 54 m. močiutė, yra V. Vokietijos parlamento posėdžio pirmininkė. Jos žinioje yra 1,600 asmenų, jų tarpe jos sūnus Rolf, 25 m. amžiaus, kurį ji išaugino, kai jos vyras žuvo II pasaul. kare".

Kadangi karas baigėsi prieš 29 m., o sūnus 25 metų, tai kas gali tvirtinti, kad Renger nėra įtakinga.

siojo draugo motina ir ar pasakė jai ačiū.

Motina niekuomet nesijuokianti, kai tu verki.

Kada tu sakaisi, neturįs ko veikti, motina vis paklausianti: "O kodėl tu negalėtum išsivaišyti savo kambario?"...

Motina visuomet norėtų žinoti, kur tu eini.

Jeigu išpili ką nors ant stalo ir tėvas suraukia kaklą, motina visuomet pasakys: Tai netyčia.

Tavo geriausią mokyklos darbą motina pasikabinanti ant šaldytuvo durų.

Motina pasakanti kaimynėi, kad ne tu, bet jos sūnus pradėjo peštymes.

Paruošė pr. aš.

PREMIJŲ KRAŠTAS

Pakeliamas po Penssylvaniją su kun. A. Keziu, Vl. Būtėnas gavo žurnalistikos premiją. Po kiek laiko ju bendrakačiavė Elena Bradūnaitė gavo mokslininkų suvažiavimo premiją už tos kelionės metu užrašytų dainų analizę. Gerai, kad dar nepremijuotas A. Kezis, SJ, tada visi ten grįstūs premijų ieškoti.

TECHNISKOS NAUJOVOS

Kaip technikos naujovė mini sijonas prilįgsta garlaivio išradimui, nes garlaivio išradėjas Robertas Fultonas yra pasakęs:

— Dabar mums jau nebereikės laukti, kol papūs vėjas.

REIKIA TURĖTI VILTIES

— Aš labai susirūpinusi. Jau vėlu, o mano vyras dar negrįžo iš darbo. Ar tik jis neturi melu-žės?

— Nereikia iš karto tikėtis blogiausio. Gal būt, jį suvažinėjo automobilis.

— Retas iš tų moralistų pagalvoja, kad liesumas arba riebumas nieko bendro neturi su žmogaus geriu. Juo labiau žmogaus pagurklis.

Pr. Visvydas

POSMAI APIE MENĄ

ROMUALDAS KISIELIUS

Pakalbėti apie meną
Jau seniai mane kutena,
Ant šio taško mūs tauta
Vis tiktai nenuskriausta.

Nors be žemės mes savos,
Kuriam meną Lietuvos,
Tepam drobės iš peries
Vis dėl meno atelies.

Menai juk nėra ribų,
Kas ką piešia, nesvarbu.

Viskas yra kūriniai —
Ar tai žmonės, ar vėlniai.

Norint meną apžiūrėti,
Reik žemyn galva stovėti.
Pagal kritikų planus,
Toks, tai menas modernus.

Ir suprasti jo nereik,
Nė jo girdi, nė jo pelk.
Tik prablik, žinos visi,
Kad tu modernus esi.

Apie naują Mozę ir namų savininką

"Pasipuošęs barzda ir savo atvirumu, nuoširdumu bei noru jungti visus susiskaldžiusius įvairių pažiūrų lietuvius, jis ir man, ir ne vienam jo draugų primena pranašą Mozę. Pasijūrejus į Vytautą (Kasniūną), sunku sutikti su tikrove, kad jam š. m. balandžio 10 d. suėjo 60 metų ir jau spėjo Beverly Shores, Indijoje, pasistatyti namą".

Vladas Būtėnas, "Dirva", 1974.V.1.

KURYBINGAS VARGONININKAS

Juozas Smotelis Naujienose rašo, kad vangonininkas Jakaitis pradėjo dainą "Miškas užia" mokė, kad "Meškos užia". Atrodo Jakaičio versija buvo patrauklesnė, nes meškų užimas įdomesnis negu miško.

PAGERINO PADĖTĮ

Policininkas sustabdo vairuotoją ir jam sako:

— Tu važiavai 30 mylių zonoje 50 mylių per valandą.

— Ne, aš važiavau tik 40 mylių, — ginčijasi vyras.

— Ne, važiavai daugiau, — tvirtina policininkas.

— Žinai, geriau su mano vyru nesiginčyti, kai jis yra girtas, — pasakė policininkui moteris.

VALIOS TVIRTUMAS

Marytė yra nemadagi, užsispyrusi krinta ant grindų ir daužo rankomis bei kojomis. Tėvas jai grasina:

— Jeigu nenurimsi, tai uždarysiu per naktį su vištom!

— Gali uždaryti, bet kiaušinių aš vis vien nedėsiu, — surliko mergytė.

— Dėde, leisk man tavo alaus atsigerti, — kreipiasi berniukas į dėdę.

— Ne, tu dar per jaunas. Palauk, kai paaugsi...

— Kol aš paaugsiu, tu savo boka žūsi senai išgėręs...

GERAI ISKEPĖ DUONA

Plačiai žinomas prancūzų rašytojas Renaras parašė pjesę "Duona kasdieninė", kuri susilaukė didelio pasisekimo. Po premjeros jis sutiko plunksnos draugą. Šis kamdžiai paklausė:

Na, Renarai, tikrai gerai iškepei savo kasdieninę duoną?

— Ačiū. Visai gerai. Bet manau, kad tu jos dar nesuvalgėsi.

TAIKA

Lapė ir šeškas
Tol nesipyko,
Kolei viščių
Nesuitiko.

Pr. Rasčius

— Gerai mulpdytos kiaušytės galva gali būti meniškė už prastai atliktą Lenino plikakakį.

"Naujoji Viltis"

— Pusamžis žmogus yra toks, kuriam ėjposai mergina, manydama, kad jis yra jos tėvo draugas.

Mintys prakalboms pagerinti

Šiandiena yra diena, kada rūpinies apie vakar dieną.

Geriau yra nors kartą mylėti nedidelio ūgio vyrą, negu iš viso nemylėti didelio.

Gera moteris vyrą inspiruoja; briliantiška moteris vyrą domina, graži moteris vyrą žavi, o simpatinga moteris vyrą pagau-na.

Gyvenimas yra kova, kad pinigai įplauktų ir kad dantys ir plaukai iškristų.

— Medaus mėnuo baigėsi, kai jis ją nukėlė nuo pjedestalo ir uždėjo ant biudžeto.

— Politika yra asmuo, kuris nerado tokių mokesčių, kurių nereikėtų pakelti.

— Televizija tai pramoga žmonėms, kurie, neturėdami ką veikti, žiūri į tuos, kurie nieko nemoka daryti.

— Jei nori, kad vaikas į tavę atkreiptų dėmesį, užsuk jam televiziją.

— Sunku tylėti, dar sunkiau nutylėti.

— Didelėms kvailystėms taip pat reikia gabumų.

— Apie politiką susirinkime visi taip gražiai kalbėjo, kad įsiai suuko: "Nejaugi aš miręs?!"

— Ne taip jau svarbu, kad ateina perkūnija, svarbu, kur ji trenks.